

De Veiligheidsscan 2011

Resultaten van de politiezone Beringen –
Ham – Tessenderlo

Sofie Hennau

Johan Ackaert

Maarten Van Craen

Centrum Overheid en Recht

Universiteit Hasselt

2012

Inhoudsopgave

Dankwoord	4
Inleiding.....	5
1. Het onderzoeksproces	8
1.1 Inleiding.....	8
1.2 Onderzoeksmethoden en –technieken	8
1.3 De praktijk: van steekproeftrekking tot dataset	9
1.3.1 Voorbereiding en veldwerk	9
1.3.2 De gerealiseerde enquêtes	10
1.3.3 Coderen en controle	10
1.3.4 Vergelijking databestand – populatie	10
2. Slachtofferschap	13
2.1 Inleiding.....	13
2.2 Slachtofferschap in de eigen gemeente en de eigen buurt	13
2.3 Verschillen tussen gemeenten	15
2.4 Profiel van de slachtoffers	16
3. Inbraakpreventie.....	19
3.1 Inleiding.....	19
3.2 Beveiliging van de woning	19
3.2.1 Algemeen.....	19
3.2.2 Wie wil woning extra laten beveiligen?.....	21
3.2.3 Wie heeft informatie vergaard rond woningbeveiliging?.....	23
3.3 Woningtoezicht	24
3.4 Technopreventief advies.....	24
4 Verkeer.....	25
4.1 Inleiding.....	25
4.2 Verkeersproblemen in de zone	25
4.2.1 Algemeen.....	25
4.2.2 Beleving van verkeersproblemen naar leeftijd, geslacht en gemeente	27
4.3 Verkeersvoorzieningen in de zone	31
4.3.1 Algemeen.....	31
4.3.2 Tevredenheid over voorzieningen naar geslacht, leeftijd en gemeente	32
4.4 Alcohol- en snelheidscontroles	35
4.4.1 Alcoholcontroles.....	35
4.4.2 Snelheidscontroles	36

5	Leefbaarheidsproblemen	40
5.1	Inleiding.....	40
5.2	Overlastervaringen	40
5.2.1	Overlastervaringen in de zone	40
5.2.2	Wie stoort zich aan wat?	42
5.3	Vier specifieke leefbaarheidsproblemen in de zone.....	45
6	(On-)veiligheidsgevoelens	47
6.1	Inleiding.....	47
6.2	Het onveiligheidsgevoel in de gemeente.....	47
6.2.1	Algemeen.....	47
6.2.2	Wie voelt zich onveilig in de gemeente?	48
6.3	Het onveiligheidsgevoel in de buurt	51
6.3.1	Algemeen.....	51
6.3.2	Wie voelt zich onveilig in de buurt?.....	52
6.4	Mijdgedrag	53
6.4.1	Algemeen.....	53
6.4.2	Wie mijdt plaatsen?	56
7	Beoordeling van de politie	58
7.1	Inleiding.....	58
7.2	Beoordeling van de politie	58
7.2.1	Beoordeling van de politie in het algemeen.....	58
7.2.2	Beoordeling van de politie in de gemeente/stad	60
7.2.3	Wie heeft een positief beeld van de politie? Wie een negatief?	63
7.3	Informatieverstrekking door de politie.....	65
7.3.1	De politiekraant	66
7.3.2	De website van de politiezone.....	68
7.4	Vertrouwen in de politie	70
7.4.1	Vertrouwen in de politie t.o.v. vertrouwen in andere instellingen.....	70
7.4.2	Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie	71
7.4.3	Wie heeft (geen) vertrouwen in de politie?	72
7.5	Beoordeling van contact met de politie.....	73
8	Prioriteiten van de bevolking.....	75
8.1	Inleiding.....	75
8.2	Prioriteiten	75
	Besluit	77
	Literatuurverwijzingen.....	79

Dankwoord

Een vragenlijst opstellen, enquêteurs motiveren of respondenten overtuigen om mee te werken: het zijn slechts enkele van de vele taken die uitgevoerd moeten worden om een grootschalige bevraging als de Veiligheidsscan succesvol te laten verlopen. Dit rapport zou dan ook nooit tot stand gekomen zijn zonder de medewerking van verschillende partners. Graag willen we hier de mensen bedanken die hun steentje hebben bijgedragen aan het slagen van dit project.

We waarderen zeer sterk de inzet van het provinciebestuur van Limburg. Het bestuur en de medewerkers van de provincie verdienen niet alleen een woord van dank voor het initiëren van deze derde editie van de Veiligheidsscan, maar ook voor de financiële middelen die zij uittrokken voor dit onderzoek. In het bijzonder bedanken we provinciegouverneur Herman Reynders en gedeputeerde Walter Cremers. Ook de inspanningen die Jo Wiertz en Geert Hasevoets leverden om de verschillende organisatorische en inhoudelijke aspecten op elkaar af te stemmen, waren van onschatbare waarde.

Daarnaast zetten we graag de medewerkers van de politiezone Beringen–Ham–Tessenderlo in de kijker die ondersteuning boden in de verschillende fasen van het onderzoek. Zij leverden onder meer input bij het opstellen van de vragenlijst, motiveerden enquêteurs, coördineerden het veldwerk en waren verantwoordelijk voor de invoer van de enquêtes. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar Daniel Carlucci, die de lokale coördinatie van het onderzoek op zich nam. Samen met het provinciebestuur zorgde de politiezone mee voor de financiering van het onderzoek.

Onmisbaar voor het slagen van het onderzoek waren ook de 43 enquêteurs. Zonder hun inzet, enthousiasme en overtuigingskracht waren we er nooit in geslaagd voldoende personen te interviewen. Allemaal hartelijk bedankt!

Uiteraard hadden we dit project niet kunnen realiseren zonder de medewerking van de inwoners van de politiezone. Door tijd vrij te maken voor de enquêteurs en hun meningen en ervaringen te delen, leverden zij belangrijke informatie aan over de leefbaarheid en de veiligheid in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. Wij willen hen graag bedanken en hopen ten zeerste dat zij hiervan in de nabije toekomst de vruchten zullen plukken.

Tot slot richten we een woord van dank aan onze collega's Kris Vancluysen en Steven Lenaers voor hun technische ondersteuning bij het aanmaken en optimaliseren van het invoerscherm.

Inleiding

"Police at all times, should maintain a relationship with the public that gives reality to the historic tradition that the police are the public and the public are the police; the police being only members of the public who are paid to give full-time attention to duties which are incumbent upon every citizen in the interests of community welfare and existence."

Sir Robert Peel (1788-1850)

Hoewel bovenstaande ideeën van Sir Robert Peel, ex-premier van het Verenigd Koninkrijk en grondlegger van de Metropolitan Police in Londen, bijna twee eeuwen oud zijn, sluiten ze aan bij hedendaagse opvattingen rond politiewerk en -organisatie. Bij de meest recente politiehervorming van 1998 huldigden beleidsmakers immers de idee van gemeenschapsgerichte politiezorg of community (oriented) policing. Centraal in dit model staat de gedachte dat de gemeenschap een belangrijke rol kan spelen in het herkennen van haar veiligheidsbehoeften. Om zich snel een volledig beeld te kunnen vormen van wat leeft bij de burger met betrekking tot veiligheid, leefbaarheid en criminaliteit, is het dan ook belangrijk dat de politie middenin de samenleving staat en rekening houdt met de behoeften, prioriteiten en verwachtingen van de bevolking. De burger wordt met andere woorden niet alleen gezien als klant, maar ook als bron van informatie. Bovendien betreft de politie hem bij de zorg voor veiligheid en leefbaarheid (Bruggeman, Van Branteghem & Van Nuffel 2007).

Om de attitudes, verwachtingen en suggesties van de bevolking met betrekking tot het veiligheidsvraagstuk in kaart te brengen en de dienstverlening van de politiekorpsen te verbeteren, namen een aantal Limburgse zonechefs in 2003 het initiatief om een scanningsinstrument te ontwikkelen: de Veiligheidsscan. De eerste edities van deze grootschalige enquête, die ontwikkeld werd in samenwerking met de provincie Limburg en de Universiteit Hasselt, vonden plaats in 2003-2004 en 2007. Een derde editie, waarvan dit rapport de neerslag is, werd in het najaar van 2011 georganiseerd. Aan de hand van een face-to-face enquête bij 500 inwoners uit de politiezone Beringen-Ham-Tessengerlo geven we in dit rapport de perceptie weer van de bevolking over eventuele leefbaarheidsproblemen in de politiezone, slachtofferschap, (on-)veiligheidsgevoelens en over de verkeerssituatie in de zone. Verder gaan we na welke de beleidsprioriteiten zijn van de inwoners, hoe tevreden ze zijn over de politiediensten en in welke mate ze initiatieven nemen om de kans op woninginbraak te verkleinen. Dezelfde vragenlijst werd ook in zeven andere Limburgse politiezones afgenomen.

Bij het lezen van dit rapport is het belangrijk om rekening te houden met de maatschappelijke context op het moment van de bevraging: in het najaar van 2011 –de periode waarin de enquêtes werden afgenomen– werd de actualiteit beheerst door de berichtgeving over onregelmatigheden en interne twisten binnen het politiekorps van de politiezone HAZODI. Deze negatieve berichtgeving rond politiewerk en -organisatie heeft mogelijk de antwoorden van de respondenten beïnvloed. We denken hierbij in de eerste plaats aan de vragen die peilen naar het vertrouwen in en de beoordeling van de politie.

Hoewel we de fundamentele die werden gelegd tijdens de twee vorige edities als uitgangspunt hanteren, is deze derde editie niet simpelweg een herhaling: tijdens het opstellen van de vragenlijst werd rekening gehouden met bekommernissen van provinciale en lokale beleidsmedewerkers alsook met nieuwe maatschappelijke noden. Zo

werden onder meer vragen opgenomen rond inbraakpreventie en wordt ook de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles in deze editie grondiger tegen het licht gehouden. Anderzijds werden een aantal vragen die in de vorige editie niet langer een meerwaarde betekenden, geschrapt of aangepast. Ondanks deze wijzigingen werd gewaakt over de vergelijkbaarheid van de verschillende vragenlijsten: door de meerderheid van de vragen te behouden, wordt het mogelijk om evoluties op te sporen en eventuele veranderingen te analyseren. Bovendien kunnen we op deze manier nagaan of de geleverde inspanningen het gewenste resultaat hebben opgeleverd.

Naast de flexibiliteit van de Veiligheidsscan vormt haar beleidsondersteunende karakter een tweede belangrijk kenmerk. De onderzoekers lieten zich niet alleen leiden door wetenschappelijke theorieën en conceptuele denkkaders, maar vertrokken daarentegen van de nood aan informatie in de politiezone over de ervaringen, houdingen en gevoelens van de inwoners. Informatie die gebruikt kan worden voor het opstellen van het zonaal veiligheidsplan. Dit rapport vormt dan ook een belangrijke aanvulling bij de traditionele informatiebronnen waarop beleidsmakers zich baseren bij het uittekenen van het beleid (criminaliteitscijfers verzameld door politie en justitie, cijfers verzameld door andere stedelijke diensten, persoonlijke contacten, hoorzittingen...) en geeft beleidsverantwoordelijken een vollediger beeld van de veiligheid en de leefbaarheid in de politiezone. Het blijft echter de taak van lokale beleidsverantwoordelijken (politici en politie) om op basis van de verschillende informatiebronnen een performant beleid uit te tekenen. De Kimpe en Ponsaers (2006, p.126 aangehaald in Van Damme et al. 2010) verwoorden het als volgt: *"Het is goed dat de patiënt zijn mening gevraagd wordt omtrent de gezondheidszorg ... en dat de burger zijn mening mag geven omtrent de geboden politiezorg. Dat wil echter niet zeggen dat de patiënt in de plaats hoeft te treden van de geneesheer en een betere inschatting kan maken van de te verstrekken medische zorg. In dit voorbeeld lijkt de conclusie voor de hand liggend, in de sfeer van veiligheidszorg veel minder."*

Aangezien een correcte interpretatie van het voorgestelde cijfermateriaal van groot belang is, lichten we het onderzoeksproces in een eerste hoofdstuk toe. Op die manier kunnen de onderzoeksresultaten in de juiste context geplaatst worden. In een tweede hoofdstuk belichten we de problematiek rond slachtofferschap: we stellen ons de vraag hoeveel mensen het voorbije jaar slachtoffer werden en om welke delicten of incidenten het ging. Daarnaast onderzoeken we of er verschillen zijn naargelang het geslacht en de leeftijd van de respondenten. In hoofdstuk drie onderzoeken we in welke mate inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo gebruik maken van diensten van de lokale politie om de kans op inbraak te verkleinen. We gaan ook na of mensen plannen hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

De verkeersproblematiek wordt in een vierde hoofdstuk behandeld. Net als bij de vorige editie van het onderzoek zoomen we niet alleen in op mogelijke verkeersproblemen, maar nemen we ook de voorzieningen onder de loep. In vergelijking met de vorige editie van de Veiligheidsscan gaan we deze keer dieper in op de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles. Een vijfde deel van het rapport onderzoekt de overlastproblematiek in de politiezone. We zoeken een antwoord op de vraag in welke mate specifieke leefbaarheidsproblemen voorkomen en/of het dagelijks leven in de buurt verstoren.

Hoe veilig voelen mensen zich in hun gemeente/stad en hun buurt? Voelen zij zich overdag veiliger dan in het donker? En zijn hierin verschillen waarneembaar naar

geslacht en leeftijd? Dat zijn vragen die we in hoofdstuk zes trachten te beantwoorden. In hoofdstuk zeven zoomen we in op de tevredenheid van de burgers met de werking van de politie. Niet alleen schetsen we de houding van de bevolking ten aanzien van de politiediensten, we gaan ook na hoe tevreden de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo zijn over de informatieverstrekking van de politie. Daarnaast onderzoeken we hoe mensen die het voorbije jaar in contact gekomen zijn met de politie van hun gemeente of stad, deze contacten evalueren en belichten we het algemene vertrouwen in de politie enerzijds en het vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie anderzijds.

Aangezien de informatie uit dit rapport gebruikt wordt voor de opmaak van het zonaal veiligheidsplan en de gemeentelijke beleidsplannen, is het van belang om de prioriteiten van de burgers te kennen met betrekking tot leefbaarheid en veiligheid. Via open vragen peilen we daarom naar de problemen die de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo opgelost willen zien. In hoofdstuk acht bespreken we deze verwachtingen. Tot slot vatten we de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek samen in een besluit. Op die manier krijgen we een globaal beeld van de ervaringen, houdingen en verwachtingen van de inwoners.

1. Het onderzoeksproces

1.1 Inleiding

Het onderzoeksproces van deze derde editie van de Veiligheidsscan is grotendeels op dezelfde manier verlopen als tijdens de twee voorgaande edities. Aangezien we opnieuw kozen voor een toevalssteekproef in combinatie met face-to-face interviews, brengen we in de volgende paragrafen slechts de basisprincipes van de onderzoeksmethoden en -technieken in herinnering. Voor een uitvoerige bespreking van de onderzoeksmethodologie verwijzen we naar het rapport van de eerste editie (Ackaert & Van Craen 2004) en naar het boek *De veiligheidsscan. Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid* (Van Craen & Ackaert 2006).

De belangrijkste wijziging bij deze derde Veiligheidsscan heeft betrekking op de vragenlijst: op basis van bevindingen uit vorige edities en rekening houdend met maatschappelijke ontwikkelingen en bekommernissen van beleidsmakers, werden nieuwe thema's opgenomen en minder relevante vragen geschrapt. In de eerste plaats werden vragen rond inbraakpreventie toegevoegd. Daarnaast werden de vragen naar de beoordeling van en het vertrouwen in de politie uitgediept en werd de houding ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles uitvoeriger bevestigd.

1.2 Onderzoeksmethoden en -technieken

Bij het uitvoeren van een bevestiging is het belangrijk bijzondere aandacht te schenken aan de representativiteit van de steekproef. De cruciale vraag is: "Hoe goed weerspiegelen de opvattingen en de houdingen van de ondervraagden de opvattingen en houdingen van de gehele bevolking?". Om deze representativiteit zo goed mogelijk te benaderen zijn twee factoren van cruciaal belang: de omvang van de steekproef en haar interne representativiteit.

Met betrekking tot de omvang is het belangrijk een voldoende grote steekproef te trekken: hoe meer respondenten ondervraagd worden, hoe kleiner de foutenmarge. Om de interne representativiteit van de steekproef te garanderen, dienen onderzoekers rekening te houden met de achtergrondkenmerken van de respondenten (o.a. leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, etnische achtergrond...). Deze dienen een betrouwbare afspiegeling te vormen van de achtergrondkenmerken van de gehele bevolking. Om de representativiteit van de steekproef gedurende het hele onderzoek te maximaliseren, kozen we, net als bij de twee voorgaande edities, voor een toevalssteekproef in combinatie met het face-to-face interview.

Kenmerkend voor een toevalssteekproef is dat de selectie van de respondenten volledig op basis van het toeval gebeurt. Elke persoon heeft met andere woorden even veel kans om opgenomen te worden in de steekproef. Voor de Veiligheidsscan werd de toevalssteekproef getrokken uit de bevolkingsregisters van de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo, i.c. Beringen, Ham en Tessenderlo. Daarbij werden twee voorwaarden in acht genomen. Om er zeker van te zijn dat personen voldoende op de hoogte zijn van het reilen en zeilen in hun politiezone, beslisten we om inwoners die minder dan een half jaar in de gemeente woonden, vooraf uit het bevolkingsbestand te verwijderen. Daarnaast bakenden we een leeftijdsgrens af: alleen personen tussen 15 en 80 jaar werden opgenomen in het bevolkingsbestand. Een

controle achteraf naar leeftijd en geslacht bevestigde het uitgangspunt dat de toevallig samengestelde steekproef een betrouwbare afspiegeling vormt van de bevolking in de politiezone.

Om de representativiteit van de steekproef tijdens het veldwerk zo goed mogelijk te bewaren, werden de gegevens verzameld aan de hand van face-to-face interviews. Respondenten werden met andere woorden persoonlijk gecontacteerd door de enquêteurs en interviews werden persoonlijk afgenomen. Door op deze manier te werk te gaan, kunnen enquêteurs er strikt op toezien dat alleen de mensen uit de steekproef geïnterviewd worden. Bovendien heeft het persoonlijk contact met de interviewer een positieve invloed op de respons: enquêteurs kunnen uitleg geven bij het opzet en de doelstellingen van het onderzoek en twijfelaars over de streep trekken om deel te nemen.

1.3 De praktijk: van steekproeftrekking tot dataset

1.3.1 Voorbereiding en veldwerk

Bij de voorbereiding en het uitvoeren van het veldwerk namen medewerkers van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo een groot aantal taken voor hun rekening. In de eerste plaats was de politiezone verantwoordelijk voor het aanleveren van het bevolkingsbestand op basis waarvan de steekproeftrekking gebeurde. Samen met de provincie Limburg waren zij tevens verantwoordelijk voor het versturen van de aankondigingsbrieven naar de geselecteerde respondenten. In de aanloop naar het veldwerk rekruteerden de coördinator van de zone en zijn medewerkers enquêteurs, verdeelden de respondenten over de enquêteurs en maakten de interviewmapjes klaar. De lokale coördinator was het rechtstreekse aanspreekpunt voor de enquêteurs, volgde de interviewers op, zocht vervangers voor enquêteurs die afhaakten en bezorgde regelmatig een stand van zaken aan de onderzoekers.

Ook medewerkers van de provincie Limburg namen een belangrijke rol op zich in de aanloop naar het veldwerk. Zo legden zij de taakverdeling contractueel vast en maakten pasjes voor de enquêteurs. Daarnaast kopieerden zij de vragenlijsten, contactbladen en aankondigingsbrieven. Bovendien ondertekende de gouverneur de aankondigingsbrieven en leverde de provincie enveloppen om de brieven te versturen. Verder werd een medewerker van de provincie aangesteld als contactpersoon. Respondenten konden bij hem terecht indien ze bijkomende informatie wensten over het onderzoek of niet wensten mee te werken. Gedurende het hele onderzoek waren medewerkers van de provincie bereikbaar voor terugkoppeling en afstemming.

De onderzoekers van de Universiteit Hasselt stonden in voor de wetenschappelijke ondersteuning van het project. Naast het trekken van de effectieve en reservesteekproeven, verzorgden zij briefings voor de veldwerkcoördinatoren en de enquêteurs. Daarnaast leverde de universiteit een aantal documenten aan voor de interviewers, alsook een invoerscherm voor het invoeren van de afgenomen enquêtes. Tijdens het veldwerk was één onderzoeker bereikbaar voor vragen of opmerkingen over het onderzoek.

1.3.2 De gerealiseerde enquêtes

De steekproef van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo werd op voorhand bepaald op 500 respondenten. Tussen 15 oktober 2011 en 11 december 2011 trokken 43 enquêteurs op pad om de 500 geselecteerde respondenten te interviewen. Tabel 1 geeft een overzicht van de respons.

Tabel 1: Respons

	N	%
Respondenten van de effectieve lijst	374	74,8
Respondenten van de vervangerslijst	126	25,2
Totaal	500	100

Het vooropgestelde aantal werd volledig gehaald. In totaal interviewden de enquêteurs 500 respondenten. Van hen behoort 75% tot de effectieve steekproef, wat een zeer hoog percentage is. Uiteraard was het niet mogelijk om iedereen van de effectieve steekproef te bevragen: zieken, mensen die in het buitenland verbleven op het moment van de bevraging of respondenten die geen interesse hadden om mee te werken, dienden dan ook vervangen te worden door personen uit de zogenaamde reservesteekproef. Deze werd op dezelfde manier getrokken als de effectieve steekproef en telde bijgevolg ook 500 mensen. De enquêteurs kregen de opdracht om de niet-bereikbare respondenten te vervangen door mensen met ongeveer dezelfde achtergrondkenmerken. Concreet werd gevraagd om, in de mate van het mogelijke, vervangers te kiezen van ongeveer dezelfde leeftijd, hetzelfde geslacht en dezelfde etnische afkomst als de 'oorspronkelijke' respondent.

1.3.3 Coderen en controle

Na afloop van het eigenlijke veldwerk voerden medewerkers van de zone Beringen-Ham-Tessenderlo de verzamelde gegevens in een databestand in. Om er zeker van te zijn dat de enquêteurs de enquêtes wel degelijk hadden afgenomen bij de geselecteerde respondenten werden enkele controles uitgevoerd. Dit was op voorhand afgesproken met de enquêteurs. Concreet werden alle enquêtes in eerste instantie gescreend op onjuistheden. Daarnaast werd het werk van de enquêteurs telefonisch gecontroleerd. Deze controles brachten geen mistoestanden aan het licht.

1.3.4 Vergelijking databestand – populatie

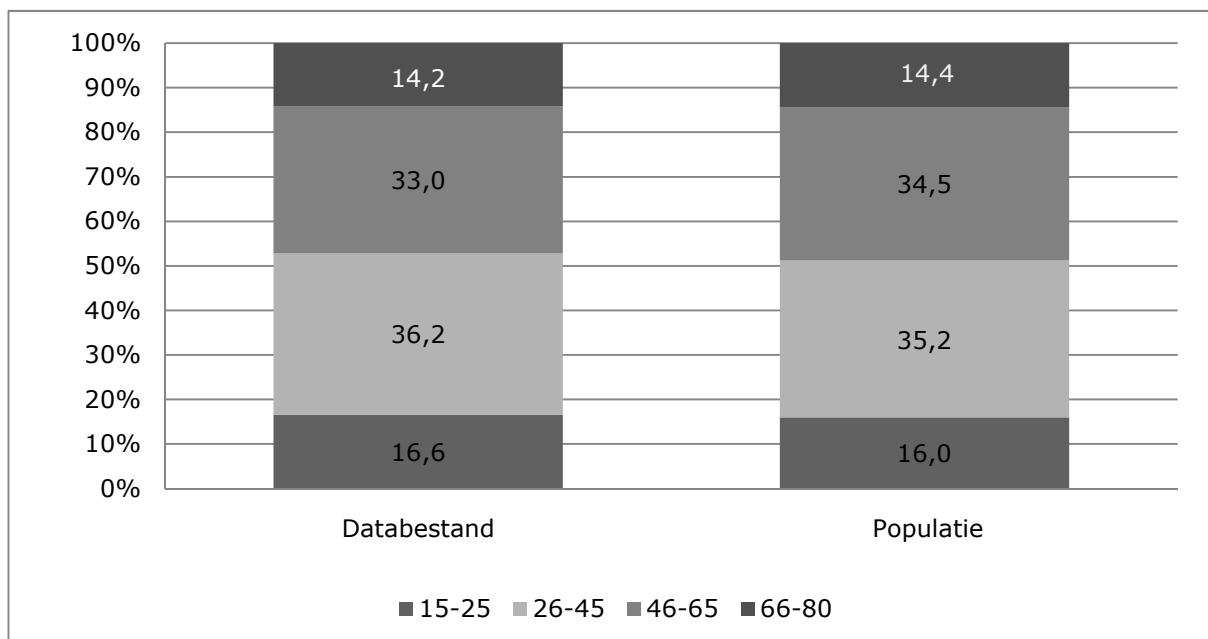
Ook als men tijdens het hele onderzoek permanent aandacht schenkt aan de representativiteit van de steekproef, is het mogelijk dat de groep geïnterviewde respondenten geen perfecte afspiegeling vormt van de populatie. Zo kan de vervanging van respondenten uit de effectieve steekproef een vertekening veroorzaken. Om na te gaan of dat het geval is en om eventuele afwijkingen te kunnen remediëren, vergelijken we de totale groep van geïnterviewde respondenten met de populatie op basis van de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats (gemeente/stad).

Figuur 1: Vergelijking databestand (N=500) en populatie (N=56204) naar geslacht

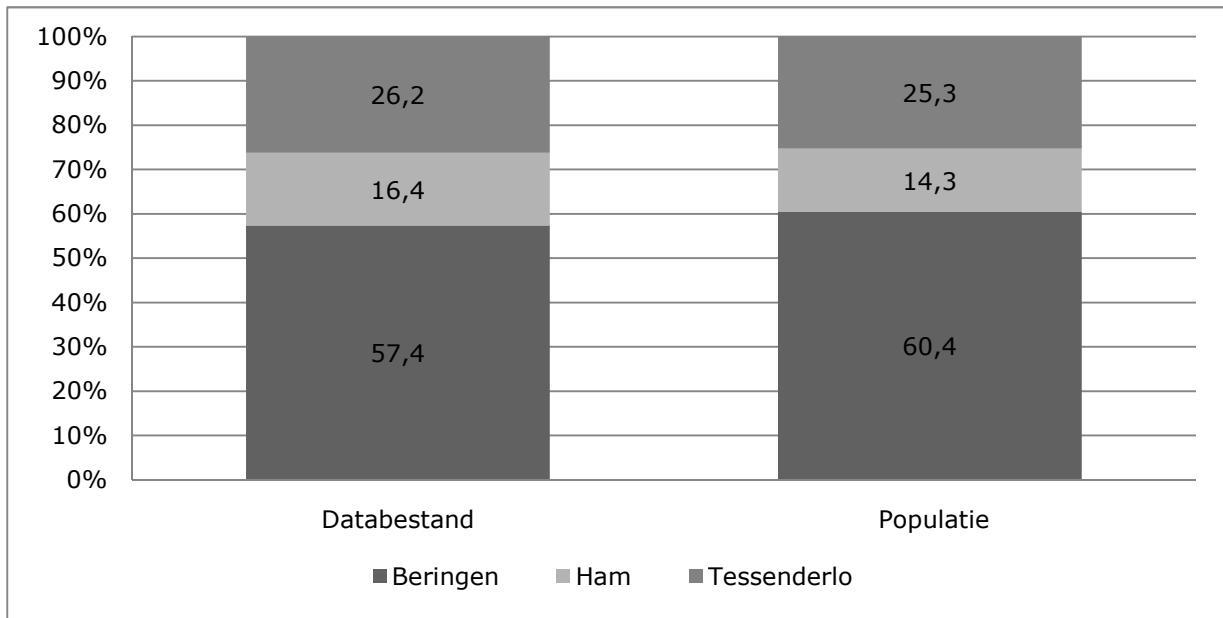
Uit figuur 1 blijkt dat het percentage mannen en vrouwen in ons databestand nagenoeg identiek is aan de percentages uit de populatie ($\chi^2=0,018$; $df=1$; $p=0,893$). De interviewers zijn er met andere woorden goed in geslaagd om respondenten uit de effectieve steekproef die niet konden of wilden meewerken, te vervangen door respondenten uit de reservesteekproef van hetzelfde geslacht.

Figuur 2: Vergelijking databestand (N=500) en populatie (N=56204) naar leeftijd

De verdeling van de leeftijdsvariabele is in de populatie en in ons databestand quasi identiek. Personen uit de leeftijdscategorie 26 tot 45 jaar zijn vaak iets moeilijker te bereiken dan andere leeftijdsgroepen omwille van de drukke combinatie arbeid en gezin, maar dankzij de bijzondere inspanningen van de enquêteurs zijn alle leeftijdsgroepen evenredig vertegenwoordigd in ons databestand ($\text{Chi}^2=0,595$; $\text{df}=3$; $p=0,898$).

Figuur 3: Vergelijking databestand (N=500) en populatie (N=56204) naar gemeente

Tot slot stellen we vast dat de gemeenten van de politiezone in verhouding tot hun inwonersaantal vertegenwoordigd zijn in ons databestand ($\text{Chi}^2=2,447$; $\text{df}=2$; $p=0,294$). We hoeven onze data dan ook niet te wegen op gemeente.

2. Slachtofferschap

2.1 Inleiding

Hoeveel mensen zijn het afgelopen jaar in hun gemeente/stad of buurt slachtoffer geworden? En wat is het profiel van deze slachtoffers? Dat zijn de vragen die we in het voorliggende hoofdstuk trachten te beantwoorden. We vroegen aan de respondenten of zij de voorbije twaalf maanden slachtoffer zijn geweest van volgende misdrijven of incidenten:

- Diefstal van een wagen
- Diefstal uit een wagen
- Poging tot inbraak in een wagen
- Diefstal van een fiets
- Verkeersongeval
- Verkeersagressie
- Diefstal van een portefeuille of handtas
- Beschadiging of vernieling van bezittingen
- Geweld
- Dreiging met geweld
- Inbraak in de woning
- Poging tot inbraak in de woning
- Stalking
- Discriminatie op basis van afkomst

De lijst met slachtofferitems is volledig identiek aan die van de meting in 2007.

2.2 Slachtofferschap in de eigen gemeente en de eigen buurt

Bij het analyseren groepeerden we de verschillende items tot de volgende categorieën:

- criminaliteit m.b.t. *wagens* (autodiefstal, diefstal uit een wagen of poging tot inbraak in een wagen)
- *fietsdiefstal*
- *tasjesroof* (diefstal van handtas of portefeuille)
- *inbraak woning* (inbraak in de woning of poging daartoe)
- *stalking*

- *discriminatie*
- *verkeer* (ongevallen en agressie)
- *geweld* (ondergaan en dreiging)
- *vandalisme* (beschadiging of vernieling van bezittingen)

Tabel 2 drukt het slachtofferschap uit in cijfers. De tabel bevat een globaal percentage ('slachtoffer') en een percentage per categorie. Het percentage in de categorie 'slachtoffer' is het percentage respondenten dat minstens één van de hoger vermelde feiten onderging. Verder maken we een onderscheid tussen slachtofferschap in de globale gemeente/stad en slachtofferschap in de woonbuurt. Voor elk item gingen we na of de respondenten er slachtoffer van werden in de globale gemeente/stad, dan wel in de eigen woonbuurt.¹ Voor de correcte interpretatie: de weergegeven cijfers op het niveau van de globale gemeente/stad bevatten ook de respondenten die slachtoffer werden in de eigen buurt.

De mate waarin de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo in 2011 in hun eigen buurt en gemeente/stad slachtoffer geworden zijn verschilt nauwelijks van het globale slachtofferschap in 2007. Wanneer we de verschillende delicten en incidenten apart bekijken, stellen we op het niveau van de gemeente/stad wel enkele verschillen vast (al zijn deze slechts significant op het .1-niveau). Enerzijds stijgt het aandeel respondenten dat slachtoffer werd van geweld(dreigingen) en vandalisme. Anderzijds neemt het slachtofferschap in het verkeer af in vergelijking met 2007. Deze daling is voornamelijk een gevolg van een afname in het aantal meldingen van verkeersongevallen: terwijl in 2007 5,4% van de respondenten in de eigen gemeente/stad slachtoffer werd van een verkeersongeval, gaat het nu om 2,8%. Ook het aantal meldingen van verkeersagressie daalt van 9,6% naar 8,2%. Deze daling is echter niet significant.

Tabel 2: Slachtofferschap in de eigen gemeente en woonbuurt, 2007 en 2011 (%)²

	Op buurtniveau			Op gemeenteniveau			Scan 2007	Scan 2011
	Scan 2007	Scan 2011	Chi ²	Scan 2007	Scan 2011	Chi ²	N	N
'Slachtoffer'	23,5	25,2	NS	35,2	38,6	NS	1148	500
Geweld	4,0	5,8	NS	5,0	7,2	P=.071	1148	500
Verkeer	8,4	6,8	NS	13,7	10,6	P=.084	1147	500
Tasjesroof	0,9	1,8	NS	1,6	2,2	NS	1148	500
Wagendelicten	2,3	2,2	NS	6,0	4,3	NS	1051	460
Fietsdiefstal	3,7	4,7	NS	4,4	5,6	NS	1007	443
Vandalisme	7,5	9,2	NS	8,8	11,4	P=.100	1147	500
Braak	5,8	6,0	NS	5,8	6,0	NS	1147	500
Discriminatie				6,2	7,4	NS	1147	500
Stalking				3,4	4,2	NS	1148	500

¹ Dit deden we niet voor 'stalking' en 'discriminatie' aangezien deze misdrijven vaak moeilijk territoriaal met buurten in verband gebracht kunnen worden.

² De percentages voor 'wagendelicten' en 'fietsdiefstallen' zijn berekend op het aantal respondenten dat een wagen/fiets bezit.

Tabel 2 geeft een beeld van de prevalentie van slachtofferschap in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. De totale *prevalentiecijfers* ('slachtoffer') verwijzen naar het percentage *respondenten* dat minstens één van de opgesomde misdrijven of incidenten onderging. Mensen kunnen echter meerdere keren het slachtoffer worden van hetzelfde misdrijf/incident of kunnen het slachtoffer worden van verschillende misdrijven of incidenten. Daarom staan we ook even stil bij de totale *incidentiecijfers*. Incidentie verwijst naar het aantal ondergane *feiten* (per 100 inwoners).

Bij de interpretatie van de totale incidentiecijfers is het belangrijk in het achterhoofd te houden dat de gevallen van discriminatie en stalking niet meegerekend worden in deze cijfers. Deze feiten zijn immers moeilijk exact te kwantificeren: het gaat vaak om een opeenvolging van voorvallen die met elkaar in verband staan. Gemiddeld tellen we op het niveau van de globale gemeente 108 feiten per 100 respondenten. In dit cijfer zijn dus de feiten verrekend die verband houden met tasjesroof, wagensdelicten, fietsdiefstal, vandalisme, (poging tot) inbraak in de woning, (dreigen met) geweld, verkeersongevallen en -agressie. Op buurtniveau bedraagt het gemiddelde 78 feiten.

2.3 Verschillen tussen gemeenten

Tabel 3 spreidt voor 2011 het slachtofferschap over de drie gemeenten die de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo vormen. Globaal genomen lopen inwoners uit Beringen een groter risico om in hun eigen stad slachtoffer te worden dan inwoners uit Ham en Tessenderlo. In Beringen werd het jaar voor de enquête bijna 45% slachtoffer van minstens één van de gemeten misdrijven of incidenten, in Ham en Tessenderlo respectievelijk 29% en 31%.

Wanneer we de cijfers per delictcategorie bekijken, stellen we vast dat de kans om in de eigen gemeente/stad slachtoffer te worden van discriminatie en stalking samenhangt met de woonplaats van de respondenten. Inwoners uit Beringen zijn het jaar voor de bevraging vaker dan geënquêteerden uit Ham en Tessenderlo slachtoffer geworden van discriminatie. In Beringen werd de 12 maanden voor de enquête 11% geconfronteerd met discriminatie, in Ham en Tessenderlo respectievelijk 4% en 2%. Geïnterviewden uit Tessenderlo worden minder vaak geconfronteerd met stalking: terwijl minder dan 1% van de respondenten uit Tessenderlo melding maakt van stalking in het jaar voor de bevraging, bedraagt dit aandeel 5% voor Beringen en 6% voor Ham.

Tabel 3: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar gemeente

	Beringen		Ham		Tessenderlo		Totaal		Chi ²
	%	N	%	N	%	N	%	N	
'Slachtoffer'	44,9	287	29,3	82	30,5	131	38,6	500	P=.003
Geweld	8,4	287	7,3	82	4,6	131	7,2	500	NS
Verkeer	12,2	287	4,9	82	10,7	131	10,6	500	NS
Tasjesroof	3,1	287	1,2	82	0,8	131	2,2	500	NS
Wagen	3,4	262	6,5	77	5,0	121	4,3	460	NS
Fietsdiefstal	5,6	250	4,2	72	6,6	121	5,6	443	NS
Vandalisme	13,2	287	7,3	82	9,9	131	11,4	500	NS
Braak	7,3	287	2,4	82	5,3	131	6,0	500	NS
Discriminatie	11,1	287	3,7	82	1,5	131	7,4	500	P=.001
Stalking	5,2	287	6,1	82	0,8	131	4,2	500	P=.070

2.4 Profiel van de slachtoffers

Wie had de 12 maanden voor de enquête de grootste kans om slachtoffer te worden: mannen of vrouwen, jongeren of ouderen? Tabel 4 geeft de gevonden significante verschillen weer naar geslacht.

Tabel 4: Slachtofferschap in de eigen gemeente naar geslacht

Geweld						
	Wel		Niet		Totaal	
	%	N	%	N	%	N
Man		10,0		90,0	100	249
Vrouw		4,4		95,6	100	251
Totaal	%	7,2		92,8	100	
P=.014	N	36		464		500

Het globale slachtofferschap verschilt niet significant tussen mannen en vrouwen. Naar de aard van de feiten zelf, blijkt alleen (dreiging van) geweld voor een significant verschil te zorgen. Mannen melden dit meer dan vrouwen.

Verschillen naar leeftijd worden verduidelijkt in tabel 5. Respondenten uit de twee jongste leeftijdscategorieën lopen meer gevaar om slachtoffer te worden in de gemeente/stad dan 45-plussers. Bronnen van dit verhoogd slachtofferschap bij respondenten tussen 15 en 25 jaar zijn: geweld(dreigingen), vandalisme, discriminatie en fietsdiefstal. Geïnterviewden tussen 26 en 45 jaar lopen het grootste risico om slachtoffer te worden van een verkeersongeval of verkeersagressie. Respondenten boven de 65 jaar zijn het jaar voor de bevraging het minst vaak slachtoffer geworden van verkeersongevallen of -agressie, van vandalisme en van fietsdiefstal.

Tabel 5: Slachtofferschap in de eigen gemeente/stad naar leeftijd

'Slachtoffer'					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
15-25		48,2	51,8	100	83
26-45		47,0	53,0	100	181
46-65		29,1	70,9	100	165
66-80		28,2	71,8	100	71
Totaal	%	38,6	61,4	100	
P=.000	N	193	307		500
Geweld					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
15-25		10,8	89,2	100	83
26-45		8,8	91,2	100	181
46-65		3,0	97,0	100	165
66-80		8,5	91,5	100	71
Totaal	%	7,2	92,8	100	
P=.077	N	36	464		500
Verkeer					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
15-25		9,6	90,4	100	83
26-45		15,5	84,5	100	181
46-65		7,9	92,1	100	165
66-80		5,6	94,4	100	71
Totaal	%	10,6	89,4	100	
P=.052	N	53	447		500
Vandalisme					
		Wel	Niet	Totaal	
				%	N
15-25		16,9	83,1	100	83
26-45		13,8	86,2	100	181
46-65		9,1	90,9	100	165
66-80		4,2	95,8	100	71
Totaal	%	11,4	88,6	100	
P=.046	N	57	443		500

Discriminatie				
		Wel	Niet	Totaal
				% N
15-25		15,7	84,3	100 83
26-45		9,4	90,6	100 181
46-65		2,4	97,6	100 165
66-80		4,2	95,8	100 71
Totaal	%	7,4	92,6	100
P=.001	N	37	463	500
Fietsdiefstal				
		Wel	Niet	Totaal
				% N
15-25		15,3	84,7	100 72
26-45		5,0	95,0	100 161
46-65		3,3	96,7	100 152
66-80		1,7	98,3	100 58
Totaal	%	5,6	94,4	100
P=.001	N	25	418	443

3. Inbraakpreventie

3.1 Inleiding

Om de kans op woninginbraak te verkleinen, kan de burger verschillende initiatieven ondernemen: hij of zij kan de woning niet alleen extra beveiligen tegen inbraak, maar kan ook woningtoezicht aanvragen bij de lokale politie of zich door medewerkers van de gemeente laten adviseren over de beveiliging van de woning. Gezien het maatschappelijk belang van dit thema werden verschillende vragen rond inbraakpreventie opgenomen in de vragenlijst. In eerste instantie gaan we na of burgers de intentie hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak en via welke kanalen ze zich hierover informeren. Daarnaast onderzoeken we in welke mate burgers gebruik maken van het woningtoezicht en het technopreventief advies. Telkens gaan we na of er verschillen bestaan tussen de burgers naar geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap van (poging tot) inbraak en al dan niet eigenaar zijn van de woning.

3.2 Beveiliging van de woning

Hebben burgers van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo de intentie om hun woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak? En via welke kanalen informeren ze zich hierover? Dat zijn de vragen die we in deze paragraaf zullen beantwoorden. We gaan tevens na welke mensen de intentie hebben om hun woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak.

3.2.1 Algemeen

Om te achterhalen in welke mate respondenten plannen hebben om hun woning bijkomend te beveiligen tegen inbraak, stelden we hen volgende vraag:

- Bent u van plan om uw woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak? (Antwoordcategorieën: 'Ja', 'Misschien', 'Nee')

Tabel 6 leert ons dat 16% van de geïnterviewden de intentie heeft om de woning in de nabije toekomst extra te beveiligen tegen inbraak. Ongeveer 15% van de respondenten gaat dit misschien doen. Het is hierbij belangrijk te benadrukken dat gepeild werd naar de plannen met betrekking tot bijkomende woningbeveiliging op het moment van de bevraging. Personen die hun woning recent hadden laten beveiligen, dienden dan ook 'nee' te antwoorden op de vraag.

Tabel 6: Intentie bijkomende woningbeveiliging tegen inbraak

	N	%
Ja	79	16,3
Misschien	72	14,8
Nee	334	68,9
Totaal	485	100

Daarnaast peilden we naar de mate waarin de respondenten de afgelopen 12 maanden informatie hadden gelezen of gehoord over inbraakbeveiliging van de woning. Gebeurde dit 'nooit', 'één keer' of 'meerdere keren'? Aan de geïnterviewden die het afgelopen jaar minstens één keer informatie hadden gelezen of gehoord, vroegen we via welke kanalen ze deze informatie ontvangen hadden. De aangeboden antwoordcategorieën waren: krant, televisie, radio, internet, familie/vrienden/kennissen, de campagne van de provincie, de politie of het gemeentelijk informatieblad. Geïnterviewden konden meerdere antwoorden geven en konden zelf informatiekkanalen aanbrengen via de categorie 'andere'.

Tabel 7: Informatie gelezen of gehoord over woningbeveiliging tegen inbraak

	N	%
Nooit	196	39,5
Eén keer	102	20,6
Meerdere keren	198	39,9
Totaal	496	100

Bijna 60% van de respondenten heeft het afgelopen jaar minstens een keer informatie gelezen of gehoord over inbraakbeveiliging. Uit tabel 8 blijkt dat zij hun informatie voornamelijk verkrijgen via het gemeentelijk informatieblad (48%) en kranten (37%). Ongeveer 36% van de respondenten die informatie hebben gelezen of gehoord, heeft deze info verkregen via de televisie of via de politie.

Tabel 8: Informatie over inbraakbeveiliging gelezen of gehoord via... (N=301)³

	%
Kranten	36,5
Televisie	36,2
Radio	13,3
Internet	23,3
Familie/vrienden/kennissen	24,6
De campagne van de provincie met de slogan 'Zo houd je ongewenste gasten buiten'	15,6
Politie	36,2
Gemeentelijk informatieblad	47,8
Andere (beveiligingsfirma's, reclameblaadjes...)	17,3

Om na te gaan of en hoe goed de geïnterviewden op de hoogte zijn van het bestaan van maatregelen die de beveiliging van de woning fiscaal aantrekkelijk maken, namen we de volgende vraag op in de vragenlijst:

³ Aangezien de respondenten de mogelijkheid hadden om meerdere antwoorden te geven, is de som van de verschillende percentages groter dan 100%.

- Er bestaan maatregelen die de beveiliging van een woning tegen inbraak fiscaal aantrekkelijk maken. Hoeveel procent van de kostprijs van de beveiliging van uw woning kan u recupereren via belastingvermindering?

Volgens de informatie van de Federale Overheidsdienst Financiën (FOD Financiën 2011), bedraagt de belastingvermindering 50% van de uitgaven voor de beveiliging van een woning tegen inbraak of brand. Het totale bedrag van de belastingvermindering bedraagt per woning maximaal 710 euro.

Uit tabel 9 leiden we af dat 1,5% van de respondenten het correcte percentage kent dat hij of zij kan recupereren via belastingvermindering, 89% van de geïnterviewden geeft aan het antwoord niet te kennen en 9,5% beantwoordde de vraag foutief.

Tabel 9: Kennis rond percentage belastingvermindering

	N	%
Juist antwoord	7	1,5
Fout antwoord	44	9,5
Weet niet	414	89,0
Totaal	465	100

3.2.2 Wie wil woning extra laten beveiligen?

Hebben mannen en vrouwen, jongeren en ouderen en inwoners van Beringen, Ham en Tessenderlo dezelfde intenties wat betreft de beveiliging van hun woning? En bestaat er een samenhang tussen het opleidingsniveau van de respondenten en hun plannen inzake woningbeveiliging? Dat zijn de vragen die we in deze paragraaf beantwoorden. Daarnaast gaan we na of mensen die het slachtoffer geweest zijn van een (poging tot) inbraak meer geneigd zijn om hun woning bijkomend te beveiligen en of er een verschil bestaat in de plannen m.b.t. woningbeveiliging tussen eigenaars en huurders van een woning.

Om deze relaties te onderzoeken, hercoderen we de variabele 'plannen bijkomende woningbeveiliging' tot een dummyvariabele. We verdelen de respondenten over twee groepen: diegene die niet de intentie hebben om hun woning extra te beveiligen tegen inbraak en diegene die hier (misschien) de intentie toe hebben. Deze variabele kruisen we vervolgens met de vermelde achtergrondkenmerken.

Naarmate de respondenten jonger zijn, hebben ze een sterkere intentie om hun woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak: terwijl 42% van de 15 tot 25-jarigen hier de intentie toe heeft, bedraagt dit percentage bij de 65-plussers 20%.

Tabel 10: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar leeftijd

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
15-25		41,7	58,3	100	72
26-45		36,3	63,7	100	179
46-65		25,5	74,5	100	165
66-80		20,3	79,7	100	69
Totaal	%	31,1	68,9	100	
P=.007	N	151	334		485

Uit tabel 11 blijkt dat geënquêteerden die slachtoffer zijn geworden van woninginbraak of een poging daartoe, vaker plannen hebben om hun woning in de nabije toekomst (misschien) bijkomend te beveiligen tegen inbraak. We wijzen erop dat slechts een relatief kleine groep slachtoffer is geworden van een (poging tot) inbraak. De percentages vormen dan ook slechts een indicatie.

Tabel 11: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar slachtofferschap (poging tot) inbraak

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
Geen slachtoffer		28,4	71,6	100	363
Wel slachtoffer		60,7	39,3	100	28
Totaal	%	30,7	69,3	100	
P=.000	N	120	271		391

Eigenaars van hun woning/appartement hebben meer de intentie om hun woning extra te beveiligen tegen inbraak dan huurders.

Tabel 12: Plannen bijkomende woningbeveiliging naar eigenaarschap woning/appartement

		(Misschien) extra beveiliging	Geen extra beveiliging	Totaal	
				%	N
Eigenaar		32,1	67,9	100	383
Huurder		10,9	89,1	100	64
Totaal	%	29,1	70,9	100	
P=.001	N	130	317		447

We vinden geen verband tussen de plannen van de respondent om zijn woning bijkomend te beveiligen en de achtergrondkenmerken geslacht, woonplaats en opleidingsniveau.

3.2.3 Wie heeft informatie vergaard rond woningbeveiliging?

Om na te gaan wie het best geïnformeerd is rond inbraakbeveiliging, hercoderen we de variabele 'informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord' tot twee categorieën: respondenten die de voorbije 12 maanden geen informatie gelezen of gehoord hebben over dit onderwerp en personen die hierover minstens één keer informatie gelezen of gehoord hebben. We kruisen deze dummyvariabele met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap (poging tot) inbraak en eigenaarschap van de woning. We vinden enkel een significante samenhang met de variabelen 'leeftijd' en 'eigenaarschap woning'.

Naarmate respondenten ouder zijn, hebben ze vaker informatie gelezen of gehoord rond inbraakbeveiliging van de woning, zo blijkt uit tabel 13. Terwijl precies 61% van de respondenten uit de jongste leeftijdscategorie geen informatie rond inbraakbeveiliging heeft vergaard in het jaar voor de bevraging, gaat dit bij de 65-plussers om een kwart van de geënquêteerden.

Tabel 13: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar leeftijd

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
15-25		61,0	39,0	100	82
26-45		44,4	55,6	100	180
46-65		29,9	70,1	100	164
66-80		24,3	75,7	100	70
Totaal	%	39,5	60,5	100	
P=.000	N	196	300		496

Respondenten die eigenaar zijn van hun woning of appartement lezen of horen vaker informatie m.b.t. woningbeveiliging dan huurders, zo blijkt uit tabel 14.

Tabel 14: Informatie rond inbraakbeveiliging gelezen of gehoord, naar eigenaarschap woning

		Geen informatie gelezen of gehoord	Minstens een keer informatie gelezen of gehoord	Totaal	
				%	N
Eigenaar		35,0	65,0	100	386
Huurder		50,8	49,2	100	65
Totaal	%	37,3	62,7	100	
P=.015	N	168	283		451

3.3 Woningtoezicht

Tijdens een lange afwezigheid of vakantie kunnen burgers de politie vragen om hun woning extra in de gaten te houden en eventuele onregelmatigheden te melden aan een contactpersoon. Aangezien dit woningtoezicht mogelijk een belangrijke rol speelt in het proces van inbraakpreventie, vroegen we de respondenten of zij de afgelopen vijf jaar gebruik gemaakt hebben van deze dienst. Uit tabel 15 blijkt dat dit bij 12% van de geïnterviewden het geval is.

Tabel 15: Afgelopen vijf jaar woningtoezicht aangevraagd

	N	%
Ja	60	12,0
Nee	439	88,0
Totaal	499	100

Om te achterhalen wie een beroep heeft gedaan op de dienst woningtoezicht, kruisen we de variabele 'woningtoezicht aangevraagd in de afgelopen vijf jaar' met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, woonplaats, opleidingsniveau, slachtofferschap (poging tot) inbraak en eigenaarschap woning. De analyses tonen voor geen enkel achtergrondkenmerk een verband aan met het gebruik van de dienst.

3.4 Technopreventief advies

Om de verbeterpunten te identificeren in de beveiliging van hun woning, kunnen burgers technopreventief advies aanvragen bij de gemeente. Maar maken de burgers ook effectief gebruik van deze dienst? Om dat te achterhalen, vroegen we de geïnterviewden of ze de afgelopen vijf jaar advies hadden aangevraagd bij lokale medewerkers over de beveiliging van hun woning tegen inbraak. De antwoordverdelingen worden weergegeven in tabel 16.

Tabel 16: Afgelopen vijf jaar technopreventief advies aangevraagd

	N	%
Ja	22	4,4
Nee	476	95,6
Totaal	498	100

Iets meer dan 4% van de respondenten heeft de afgelopen vijf jaar technopreventief advies aangevraagd. Gezien dit kleine aantal worden de resultaten niet verder opgesplitst naar de achtergrondkenmerken.

4 Verkeer

4.1 Inleiding

Verkeersongevallen, geluidsoverlast van het wegverkeer of alcoholcontroles: verkeersthema's zijn moeilijk weg te denken uit de huidige maatschappelijke context. Dat mensen wakker liggen van verkeer in het algemeen en verkeersveiligheid in het bijzonder, bleek onder meer uit de vorige edities van de Veiligheidsscan (Ackaert & Van Craen 2004; Van Craen, van der Haar & Ackaert 2008). Het was dan ook aangewezen om de verkeersproblematiek in deze derde editie van het onderzoek uitvoerig te behandelen. Concreet werden drie thema's bevestigd: verkeersproblemen in de politiezone, verkeersvoorzieningen in de politiezone en de houding van de respondenten ten aanzien van alcohol- en snelheidscontroles. We behandelen deze onderwerpen achtereenvolgens. Naast een overzicht van de algemene bevindingen, splitsen we de resultaten telkens op naar geslacht, leeftijd en woonplaats.

4.2 Verkeersproblemen in de zone

4.2.1 Algemeen

Om een beeld te kunnen schetsen van de omvang van verkeersproblemen in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo, vroegen we de respondenten hoe vaak ze het afgelopen jaar in hun buurt in contact zijn gekomen met een aantal specifieke verkeersproblemen:

- Hoeveel keer was u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont getuige van een verkeersongeval?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden het gevoel gehad dat men te snel reed in de buurt waar u woont?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont geluidsoverlast ondervonden van het wegverkeer?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden vastgesteld dat er in de buurt waar u woont 's avonds fietsers en bromfietzers zonder licht rondreden?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden vastgesteld dat er in de buurt waar u woont voertuigen fout geparkeerd stonden?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont overlast ondervonden van opgefokte bromfietsen?
- Hoeveel keer heeft u zich de voorbije 12 maanden gestoord aan de onoverzichtelijkheid van kruispunten in uw buurt?
- Hoeveel keer heeft u de voorbije 12 maanden in de buurt waar u woont overlast ondervonden van zwaar vervoer zoals vrachtwagens, zware transporten...?

Het ging om gesloten vragen. Respondenten konden kiezen uit de antwoordcategorieën 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls'.

Tabel 17: Verkeersproblemen in de zone

	Verkeersongeval		Te snel rijden		Geluidsoverlast wegverkeer	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	83,6	79,4	17,9	16,1	63,5	63,2
Eén keer of enkele keren	13,8	15,8	20,9	15,9	17,4	16,0
Meerdere keren	1,7	3,8	18,9	24,3	6,9	8,2
Dikwijls	0,3	0,6	17,7	18,9	5,7	7,2
Zeer dikwijls	0,5	0,4	24,7	24,9	6,5	5,4
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	1149	500	1135	498	1147	500
Chi ²	P=.054		P=.034		NS	

	(Brom)fietsers zonder licht		Fout parkeren		Opgefokte bromfietsen	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	61,2	55,5	74,8	64,4	65,9	68,9
Eén keer of enkele keren	21,5	22,7	12,2	16,9	20,4	17,6
Meerdere keren	8,8	13,3	5,1	8,6	7,1	8,0
Dikwijls	5,6	6,8	4,3	5,9	3,8	3,7
Zeer dikwijls	2,9	1,7	3,5	4,3	2,8	1,8
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	1086	472	1129	491	1120	488
Chi ²	P=.025		P=.001		NS	

	Onoverzichtelijkheid kruispunten		Zwaar vervoer	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	60,1	60,8	70,4	66,4
Eén keer of enkele keren	17,0	18,0	12,8	16,4
Meerdere keren	9,0	9,3	6,9	8,0
Dikwijls	6,8	5,5	4,3	3,8
Zeer dikwijls	7,1	6,5	5,6	5,4
Totaal %	100	100	100	100
N	1131	495	1147	500
Chi ²	NS		NS	

Tabel 17 geeft een overzicht van de verkeersproblemen in de zone. Aangezien dezelfde problemen ook in 2007 werden bevraagd, is het mogelijk om veranderingen in kaart te brengen. Overdreven snelheid blijft volgens de respondenten een pijnpunt in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo: bijna 84% van de respondenten heeft het afgelopen jaar minstens één keer het gevoel gehad dat er te snel gereden werd in de eigen woonbuurt. Dit is een lichte toename ten opzichte van 2007. Bijna 44% heeft dikwijls of zeer dikwijls het gevoel gehad dat er te snel gereden werd in de eigen woonbuurt.

Anno 2011 rapporteren significant meer mensen dan in 2007 dat zij getuige zijn geweest van een verkeersongeval in de eigen woonbuurt. Voornamelijk het aandeel respondenten dat één keer of enkele keren en meerdere keren getuige is geweest van een verkeersongeval, is toegenomen. Verder hebben meer respondenten opgemerkt dat er 's avonds (brom)fietsers zonder licht rondreden in hun buurt en hebben meer burgers parkeerovertradingen vastgesteld. Voor de overige gemeten verkeersproblemen stellen we geen significante veranderingen vast in vergelijking met 2007.

4.2.2 Beleving van verkeersproblemen naar leeftijd, geslacht en gemeente

Naast het algemene overzicht van de verkeersproblemen, is het ook interessant om de resultaten op te splitsen naar geslacht, leeftijd en gemeente/stad. Hiertoe hercoderen we de verkeersitems tot dummyvariabelen: de eerste categorie bevat de respondenten die 'nooit' antwoordden, de tweede categorie bevat de respondenten die 'een keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls' antwoordden. Deze dummy's kruisen we met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats.

Voor een aantal items vinden we een significant verband tussen de beleving van het verkeersprobleem en het geslacht, de leeftijd of de woonplaats van de respondenten. Zo hebben mannen zich in het jaar voor de bevraging vaker dan vrouwen gestoord aan onoverzichtelijke kruispunten.

Tabel 18: Verkeersproblemen naar geslacht

Onoverzichtelijkheid kruispunten					
		Niet gestoord	Gestoord	Totaal	
				%	N
Man		56,9	43,1	100	248
Vrouw		64,8	35,2	100	247
Totaal	%	60,8	39,2	100	
P=.071	N	301	194		495

Naarmate de respondenten jonger zijn, hebben meer respondenten vastgesteld dat er (brom)fietsen zonder licht rondreden in de eigen buurt. Daarnaast zijn 15 tot 25-jarigen meer getuige geweest van een verkeersongeval in hun buurt, hebben ze het meest het gevoel dat er te snel gereden wordt in hun woonbuurt en merken ze vaker dan andere leeftijdscategorieën foutparkeerders op. Respondenten tussen 46 en 65 jaar storen zich aan deze twee laatste fenomenen het minst. Tot slot ondervinden respondenten tussen

15 en 25 jaar en tussen 46 en 65 jaar minder dan geïnterviewden uit de andere leeftijdscategorieën geluidsoverlast van het wegverkeer.

Tabel 19: Verkeersproblemen naar leeftijd

Verkeersongeval					
		Geen getuige	Wel getuige	Totaal	
				%	N
15-25		59,0	41,0	100	83
26-45		72,9	27,1	100	181
46-65		91,5	8,5	100	165
66-80		91,5	8,5	100	71
Totaal	%	79,4	20,6	100	
P=.000	N	397	103		500
Overdreven snelheid					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
15-25		10,8	89,2	100	83
26-45		13,3	86,7	100	180
46-65		21,8	78,2	100	165
66-80		15,7	84,3	100	70
Totaal	%	16,1	83,9	100	
P=.081	N	80	418		498
(Brom)fietsers zonder licht					
		Niet opgemerkt	Wel opgemerkt	Totaal	
				%	N
15-25		33,8	66,3	100	80
26-45		49,7	50,3	100	171
46-65		61,0	39,0	100	154
66-80		83,6	16,4	100	67
Totaal	%	55,5	44,5	100	
P=.000	N	262	210		472
Fout parkeren					
		Niet opgemerkt	Wel opgemerkt	Totaal	
				%	N
15-25		51,3	48,8	100	80
26-45		63,3	36,7	100	180
46-65		71,6	28,4	100	162
66-80		65,2	34,8	100	69
Totaal	%	64,4	35,6	100	
P=.020	N	316	175		491

Geluidsoverlast wegverkeer					
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal	
				%	N
15-25		69,9	30,1	100	83
26-45		56,4	43,6	100	181
46-65		69,1	30,9	100	165
66-80		59,2	40,8	100	71
Totaal	%	63,2	36,8	100	
P=.042	N	316	184		500

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar gemeente/stad, stellen we verschillen vast tussen Beringen, Ham en Tessenderlo met betrekking tot verkeersongevallen, (brom)fietsers zonder licht, foutparkeerders, opgefokte bromfietsen en onoverzichtelijke kruispunten. Respondenten uit Ham storen zich aan elk van deze verkeersproblemen het minst. Verder tonen onze analyses aan dat respondenten uit Tessenderlo het meest getuige zijn geweest van verkeersongevallen, vaker (brom)fietsers zonder licht vaststellen en meer overlast ondervinden van opgefokte bromfietsen. Klachten over foutparkeerders en onoverzichtelijke kruispunten klinken het luidst bij geïnterviewden uit Beringen.

Tabel 20: Verkeersproblemen naar gemeente

Verkeersongeval				
		Geen getuige	Wel getuige	Totaal
				% N
Beringen		78,4	21,6	100 287
Ham		90,2	9,8	100 82
Tessenderlo		74,8	25,2	100 131
Totaal	%	79,4	20,6	100
P=.021	N	397	103	500
(Brom)fietsers zonder licht				
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal
				% N
Beringen		54,4	45,6	100 272
Ham		66,7	33,3	100 78
Tessenderlo		50,8	49,2	100 122
Totaal	%	55,5	44,5	100
P=.076	N	262	210	472
Fout parkeren				
		Niet vastgesteld	Wel vastgesteld	Totaal
				% N
Beringen		60,5	39,5	100 281
Ham		76,5	23,5	100 81
Tessenderlo		65,1	34,9	100 129
Totaal	%	64,4	35,6	100
P=.029	N	316	175	491
Opgefokte bromfietsen				
		Geen overlast	Wel overlast	Totaal
				% N
Beringen		68,8	31,2	100 282
Ham		80,5	19,5	100 82
Tessenderlo		61,3	38,7	100 124
Totaal	%	68,9	31,1	100
P=.014	N	336	152	488
Onoverzichtelijkheid kruispunten				
		Niet gestoord	Wel gestoord	Totaal
				% N
Beringen		53,7	46,3	100 285
Ham		77,5	22,5	100 80
Tessenderlo		66,2	33,8	100 130
Totaal	%	60,8	39,2	100
P=.000	N	301	194	495

4.3 Verkeersvoorzieningen in de zone

4.3.1 Algemeen

Naast de verkeersproblemen in de zone, werd in de vragenlijst gepeild naar de aanwezigheid van bepaalde voorzieningen in het verkeer. Aan de respondenten werd gevraagd of volgende voorzieningen 'veel te veel', 'te veel', 'voldoende', 'te weinig' of 'veel te weinig' aanwezig zijn in de buurt waar zij wonen:

- Parkeerplaatsen
- Straatverlichting
- Zebrapaden
- Fietspaden
- Voetpaden
- Verkeersremmers zoals drempels, bloembakken, paaltjes,...

Deze vragen werden overgenomen uit de vragenlijst van de voorgaande editie.⁴ Zo wordt het mogelijk om na te gaan of eventuele ingrepen hun vruchten hebben afgeworpen en/of de houding van de bevolking ten aanzien van het aantal voorzieningen gewijzigd is.

Tabel 21: Verkeersvoorzieningen in de buurt

	Parkeerplaatsen		Straatverlichting		Zebrapaden	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Veel te veel	0,5	0,4	0,5	0,6	0,0	0,2
Te veel	0,3	0,2	1,8	2,0	0,2	0,0
Voldoende	69,4	71,4	85,8	83,7	65,3	66,3
Te weinig	23,5	22,9	9,9	11,8	28,1	30,0
Veel te weinig	6,4	5,1	2,0	1,8	6,4	3,5
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	1094	475	1149	498	945	433
Chi ²	NS		NS		P=.090	

⁴ Gezien het grote aandeel respondenten dat tijdens de vorige editie van de Veiligheidsscan 'weet niet' antwoordde op de vraag naar de aanwezigheid van flitspalen in de buurt, werd deze vraag niet langer opgenomen in de vragenlijst. Ter vervanging werd ervoor geopteerd om de houding van de respondenten te meten ten aanzien van snelheidscontroles in het algemeen en snelheidscontroles in hun gemeente. De antwoordverdelingen op deze vraag worden in de volgende paragraaf besproken.

	Fietspaden		Voetpaden		Verkeersremmers	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Veel te veel	0,1	0,2	0,0	0,2	4,6	5,3
Te veel	0,0	0,0	0,2	0,0	15,4	16,8
Voldoende	68,9	69,7	67,7	72,9	54,4	57,2
Te weinig	23,0	22,8	24,6	19,7	18,0	15,7
Veel te weinig	8,0	7,3	7,5	7,2	7,6	5,1
Totaal	%	100	100	100	100	100
	N	1022	452	1005	446	1011
Chi ²	NS		NS		NS	

De resultaten uit tabel 21 tonen ons dat de tevredenheid over het aanbod verkeersvoorzieningen nagenoeg hetzelfde is gebleven als in 2007. Alleen met betrekking tot het aanbod zebrapaden stellen we een significant verschil vast (op het .1-niveau). Vooral het aandeel respondenten dat vindt dat er (veel) te weinig zebrapaden zijn, is gedaald. We merken wel op dat een goede 13% van de geënquêteerden geen uitspraak doet over dit item.

Net als bij de vorige meting is het aantal klachten over de straatverlichting relatief beperkt: bijna 84% van de respondenten vindt dat er voldoende straatverlichting is in de eigen buurt. Over het aanbod verkeersremmers zijn de meningen het sterkst verdeeld: van de mensen die zich een mening gevormd hebben over het aantal verkeersremmers in de buurt, vindt 22% dat er (veel) te veel verkeersremmers zijn, een quasi even grote groep van 21% is daarentegen van mening dat het aanbod te beperkt is. Deze cijfers verschillen niet significant van de meting uit 2007. Hoewel de tevredenheid over het aanbod parkeerplaatsen, fietspaden en voetpaden op het eerste gezicht licht toegenomen lijkt te zijn ten opzichte van vier jaar geleden, geeft de chi²-test aan dat de veranderingen niet significant zijn. Respectievelijk 71%, 70% en 73% van de geïnterviewden is tevreden over het aanbod van deze voorzieningen.⁵

4.3.2 Tevredenheid over voorzieningen naar geslacht, leeftijd en gemeente

Mogelijk verschilt de tevredenheid over de verkeersvoorzieningen naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. Om dit te onderzoeken hercoderen we de voorzieningentems tot drie antwoordcategorieën: 'veel te veel' en 'te veel' voegen we samen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'. Vervolgens kruisen we deze variabelen met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats. Bij de chi²-analyse voor de vragen waarop nauwelijks respondenten 'te veel' of 'veel te veel' antwoordden, laten we die enkelingen buiten beschouwing. De zeer kleine aantallen in de cellen zouden de statistische analyse kunnen verstoren.

Tabel 22 maakt duidelijk dat vrouwen minder tevreden zijn dan mannen over het aantal parkeerplaatsen en zebrapaden in hun woonbuurt. Ook pleit een groter aandeel vrouwen

⁵ Het aandeel respondenten dat 'weet niet - geen antwoord' antwoordde bedraagt 5% voor de vraag m.b.t. het aanbod parkeerplaatsen, 10% voor de vraag m.b.t. het aanbod fietspaden en 11% voor de vraag over het aanbod voetpaden.

dan mannen voor een uitbreiding van het aanbod straatverlichting in de buurt waar zij wonen.

Tabel 22: Voorzieningen naar geslacht

Parkeerplaatsen					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Man			75,8	24,2	100 240
Vrouw			67,7	32,3	100 232
Totaal	%		71,8	28,2	100
P=.049	N		339	133	472
Straatverlichting					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Man			88,8	11,3	100 240
Vrouw			83,3	16,7	100 245
Totaal	%		86,0	14,0	100
P=.082	N		417	68	485
Zebrapaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Man			70,8	29,2	100 216
Vrouw			62,0	38,0	100 216
Totaal	%		66,4	33,6	100
P=.053	N		287	145	432

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar leeftijd, stellen we vast dat de tevredenheid over straatverlichting toeneemt met de leeftijd: terwijl 74% van de 15 tot 25-jarigen tevreden is over het aanbod straatverlichting, bedraagt dit percentage bij de 65-plussers 91%. De appreciatie voor de andere verkeersvoorzieningen verschilt niet significant tussen de verschillende leeftijdsgroepen.

Tabel 23: Voorzieningen naar leeftijd

Straatverlichting					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
15-25			73,8	26,3	100 80
26-45			85,6	14,4	100 174
46-65			90,2	9,8	100 164
65-80			91,0	9,0	100 67
Totaal	%		86,0	14,0	100
P=.003	N		417	68	485

Uit tabel 24 blijkt dat er een samenhang bestaat tussen de woonplaats van de respondent en de tevredenheid over het aanbod parkeerplaatsen, zebrapaden, fietspaden en voetpaden. Opmerkingen over te weinig parkeerplaatsen zijn vooral te horen in Beringen: 37% van de respondenten uit deze stad is van mening dat het aanbod parkeerplaatsen te beperkt is. Ook over het aanbod zebrapaden en voetpaden zijn respondenten uit Beringen minder tevreden dan geënquêteerden uit de andere gemeenten van de politiezone. Inwoners uit Ham zijn het meest tevreden over het aantal fietspaden in hun woonbuurt. In Beringen en Tessenderlo pleit respectievelijk 32% en 33% voor een toename van het aantal fietspaden.

Tabel 24: Voorzieningen naar gemeente

Parkeerplaatsen					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Beringen			63,5	36,5	100 266
Ham			83,5	16,5	100 79
Tessenderlo			81,9	18,1	100 127
Totaal	%		71,8	28,2	100
P=.000	N		339	133	472
Zebrapaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Beringen			61,7	38,3	100 248
Ham			72,7	27,3	100 66
Tessenderlo			72,9	27,1	100 118
Totaal	%		66,4	33,6	100
P=.053	N		287	145	432
Fietspaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Beringen			68,0	32,0	100 259
Ham			81,4	18,6	100 70
Tessenderlo			67,2	32,8	100 122
Totaal	%		69,8	30,2	100
P=.071	N		315	136	451
Voetpaden					
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal
					% N
Beringen			65,7	34,3	100 254
Ham			82,6	17,4	100 69
Tessenderlo			82,8	17,2	100 122
Totaal	%		73,0	27,0	100
P=.000	N		325	120	445

4.4 Alcohol- en snelheidscontroles

4.4.1 Alcoholcontroles

De provincie Limburg zet sterk in op het terugdringen van rijden onder invloed. Zo werd in 2006 onder meer de SLim-campagne op poten gezet om het aantal dronken bestuurders terug te dringen. Gezien het maatschappelijk belang van alcoholcontroles werd in samenspraak met de provincie en de politiezones gekozen om deze thematiek uitgebreider aan bod te laten komen in de derde editie van de Veiligheidsscan. In de eerste plaats gingen we na hoe veel keer mensen de voorbije 12 maanden hebben moeten blazen bij een alcoholcontrole en peilden we naar de houding ten aanzien van het aantal alcoholcontroles in het algemeen. Daarnaast onderzochten we in welke mate inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo vertrouwd zijn met de SLim-campagne.

Tabel 25 leert ons dat 16% van de respondenten het afgelopen jaar minstens een keer heeft moeten blazen bij een alcoholcontrole. Precies 1% van de geïnterviewden geeft aan de afgelopen 12 maanden meer dan drie keer gecontroleerd te zijn op rijden onder invloed.

Tabel 25: Aantal keer moeten blazen het afgelopen jaar

	N	%
0 keer	415	83,7
1-3 keer	76	15,3
>3 keer	5	1,0
Totaal	496	100

Tabel 26 geeft weer hoe inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo denken over het aantal alcoholcontroles. Iets meer dan 52% van de geïnterviewden is tevreden over het aantal alcoholcontroles, 45% pleit voor meer controles.

Tabel 26: Houding tegenover het aantal alcoholcontroles

	N	%
Veel te veel	3	0,6
Te veel	10	2,1
Voldoende	248	52,1
Te weinig	168	35,3
Veel te weinig	47	9,9
Totaal	476	100

Mogelijk verschilt de mening over het aantal alcoholcontroles naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. Om dit te onderzoeken, hercoderen we dit item tot drie antwoordcategorieën: 'veel te veel' en 'te veel' voegen we samen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'. Vervolgens kruisen we deze gehercodeerde variabele met de achtergrondkenmerken.

We stellen vast dat vrouwen minder tevreden zijn over het aantal alcoholcontroles dan mannen: terwijl 51% van de vrouwen pleit voor meer alcoholcontroles, bedraagt dit percentage bij de mannen 40%. Bovendien is 4% van de mannen van oordeel dat er te veel alcoholcontroles gehouden worden tegenover 2% bij de vrouwen. We vinden geen verband tussen de houding ten aanzien van het aantal alcoholcontroles enerzijds en de leeftijd en de woonplaats van de respondent anderzijds.

Tabel 27: Houding tegenover het aantal alcoholcontroles naar geslacht

		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man		3,8	56,7	39,6	100	240
Vrouw		1,7	47,5	50,8	100	236
Totaal	%	2,7	52,1	45,2	100	
P=.028	N	13	248	215		476

Om te onderzoeken in welke mate inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo vertrouwd zijn met de campagne van de provincie Limburg die het rijden onder invloed wil bestrijden, vroegen we hen naar de naam van de campagne. Tabel 28 toont dat 8% van de geïnterviewden weet dat het om de SLim-campagne gaat, 76% van de respondenten gaf aan het antwoord niet te kennen. De meerderheid van de respondenten die een fout antwoord gaven, vermeldde 'BOB' als antwoord. Iets meer dan 1% van de respondenten die de vraag beantwoordden, associeerde de campagne met de Antwerpse WODKA-actie.

Tabel 28: Hoe heet de campagne van de provincie Limburg die het rijden onder invloed van alcohol wil bestrijden?

	N	%
Fout antwoord	80	16,5
Juist antwoord	37	7,6
Weet niet	368	75,9
Totaal	485	100

4.4.2 Snelheidscontroles

Om de houding van de respondenten tegenover snelheidscontroles te achterhalen, werden twee vragen opgenomen in de vragenlijst:

- Wat vindt u in het algemeen van het aantal snelheidscontroles? Zijn er volgens u veel te veel, te veel, voldoende, te weinig of veel te weinig snelheidscontroles?
- Hoe staat u tegenover het aantal snelheidscontroles in uw gemeente/stad? Zijn er volgens u veel te veel, te veel, voldoende, te weinig of veel te weinig snelheidscontroles in uw gemeente/stad?

Tabel 29 geeft de mening weer van de respondenten over het aantal snelheidscontroles. Een meerderheid van de geïnterviewden is tevreden over het aantal snelheidscontroles in

het algemeen en over het aantal snelheidscontroles in de woonplaats. Zowel met betrekking tot het aantal snelheidscontroles in het algemeen als in de gemeente/stad, pleit 31% voor een toename van het aantal controles. Respectievelijk 16% en 11% van de respondenten is van oordeel dat er (veel) te veel snelheidscontroles zijn in het algemeen en in de gemeente/stad.

Tabel 29: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles

	Algemeen		Gemeente/stad	
	N	%	N	%
Veel te veel	14	2,9	12	2,5
Te veel	63	12,9	41	8,5
Voldoende	261	53,6	277	57,6
Te weinig	121	24,8	119	24,7
Veel te weinig	28	5,7	32	6,7
Totaal	487	100	481	100

In overeenstemming met de analyse over alcoholcontroles gaan we ook voor de mening over het aantal snelheidscontroles na of er een samenhang bestaat met de variabelen geslacht, leeftijd en woonplaats. We hercoderen de items met betrekking tot snelheidscontroles tot drie antwoordcategorieën door 'veel te veel' en 'te veel' samen te voegen, alsook 'veel te weinig' en 'te weinig'.

Tabel 30 toont dat vrouwen meer tevreden zijn over het aantal snelheidscontroles dan mannen. Mannen vinden vaker dan vrouwen dat er te veel controles zijn op overdreven snelheid. Relatief meer vrouwen dan mannen pleiten daarentegen voor een toename van het aantal controles op overdreven snelheid. Deze vaststellingen gelden zowel voor de snelheidscontroles in het algemeen als in de gemeente/stad.

Tabel 30: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles naar geslacht

Snelheidscontroles algemeen						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man		20,0	50,6	29,4	100	245
Vrouw		11,6	56,6	31,8	100	242
Totaal	%	15,8	53,6	30,6	100	
P=.038	N	77	261	149		487
Snelheidscontroles gemeente/stad						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Man		14,8	54,9	30,3	100	244
Vrouw		7,2	60,3	32,5	100	237
Totaal	%	11,0	57,6	31,4	100	
P=.029	N	53	277	151		481

Vooraf 65-plussers zijn van mening dat er te weinig controles zijn op overdreven snelheid: 51% van de bevroagde senioren pleit voor een toename van het aantal snelheidscontroles in het algemeen, 54% zou graag meer snelheidscontroles zien in de eigen gemeente/stad. Respondenten tussen 26 en 45 jaar zijn het meest tevreden over het aantal snelheidscontroles, personen tussen 46 en 65 jaar klagen het meest over te veel snelheidscontroles. Deze vaststellingen gelden zowel op het niveau van de gemeente/stad als in het algemeen.

Tabel 31: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles naar leeftijd

Snelheidscontroles algemeen						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25		17,1	59,8	23,2	100	82
26-45		14,1	61,6	24,3	100	177
46-65		20,2	46,6	33,1	100	163
66-80		7,7	41,5	50,8	100	65
Totaal	%	15,8	53,6	30,6	100	
P=.001	N	77	261	149		487
Snelheidscontroles gemeente/stad						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25		12,5	60,0	27,5	100	80
26-45		6,2	64,6	29,2	100	178
46-65		18,5	54,3	27,2	100	162
66-80		3,3	42,6	54,1	100	61
Totaal	%	11,0	57,6	31,4	100	
P=.000	N	53	277	151		481

De tevredenheid over het aantal snelheidscontroles in de eigen gemeente/stad verschilt over de verschillende gemeenten die deel uitmaken van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. In Tessenderlo zijn de burgers het meest positief over het aantal snelheidscontroles, in Beringen het minst: respectievelijk 62% en 55% van de respondenten uit deze gemeenten is van oordeel dat er voldoende snelheidscontroles zijn. Tegelijkertijd vindt 17% van de geënquêteerden uit Tessenderlo dat er te veel gecontroleerd wordt op overdreven snelheid in de gemeente. Dit percentage ligt significant hoger dan in Beringen en Ham, waar respectievelijk 10% en 6% van mening is dat er te veel snelheidscontroles zijn.

Tabel 32: Houding tegenover het aantal snelheidscontroles naar woonplaats

Snelheidscontroles gemeente/stad						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
Beringen		9,7	55,4	34,9	100	278
Ham		6,4	57,7	35,9	100	78
Tessenderlo		16,8	62,4	20,8	100	125
Totaal	%	11,0	57,6	31,4	100	
P=.014	N	53	277	151		481

5 Leefbaarheidsproblemen

5.1 Inleiding

Verschillende studies tonen een samenhang aan tussen gevoelens van onveiligheid en overlastervaringen zoals geluidsoverlast, vandalisme of verkrotting (Elchardus, Smits & Kuppens 2003; Albers & Teller 2006; Vancluysen, Van Craen & Ackaert 2010). In de vragenlijst komt het thema overlast dan ook uitvoerig aan bod. In de eerste plaats gaan we na hoe vaak de respondenten zich de afgelopen twaalf maanden gestoord hebben aan een aantal overlastfenomenen. We zoeken ook een antwoord op de vraag of hierin een verschil bestaat tussen mannen en vrouwen, jongeren en ouderen en tussen de verschillende gemeenten van de politiezone. Daarnaast peilden we in de vragenlijst naar het voorkomen van een aantal voorvallen die mensen als storend kunnen ervaren. In een tweede paragraaf gaan we dieper in op deze resultaten.

5.2 Overlastervaringen

5.2.1 Overlastervaringen in de zone

Om een zicht te krijgen op de overlast die respondenten ervaren, peilden we in de vragenlijst naar de mate waarin zij zich de voorbije 12 maanden gestoord hebben aan bepaalde leefbaarheidsproblemen. Concreet wilden we weten of mensen zich het voorbije jaar 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls' gestoord hebben aan:

- Druggebruik of drughandel
- Hondenpoep op straten en pleinen
- Rondslingerend vuilnis op straten en pleinen
- Geurhinder
- Geluidsoverlast van het uitgaansleven
- Rondhangende jongeren
- Loslopende honden
- Zwerfkatten
- Verkrotting van gebouwen en woningen
- Graffiti

In vergelijking met de vorige editie van de Veiligheidsscan bleven de overlastitems nagenoeg identiek. Wel werd de rubriek 'dreigende dieren' vervangen door het meer concrete item 'loslopende honden'. Op vraag van de politiezones werd tevens gepeild naar de mate waarin mensen zich de afgelopen 12 maanden in hun buurt gestoord hebben aan zwerfkatten. Met uitzondering van deze twee laatste items kunnen we de evolutie van de leefbaarheidsproblemen dan ook in kaart brengen.

Tabel 33: Leefbaarheidsproblemen

	Drugsoverlast		Hondenpoep		Zwerfvuil	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	78,3	78,3	60,6	55,5	39,6	36,9
Eén keer of enkele keren	10,0	9,8	18,1	20,3	24,9	20,5
Meerdere keren	4,9	6,1	9,2	12,7	15,8	21,1
Dikwijls	3,4	3,5	6,0	5,8	11,7	13,3
Zeer dikwijls	3,4	2,3	6,1	5,6	7,9	8,2
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	1109	488	1141	497	1149	498
Chi ²	NS		NS		P=.046	

	Geurhinder		Geluidsoverlast uitgaansleven		Rondhangende jongeren	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	74,6	70,5	81,7	79,1	78,5	72,6
Eén keer of enkele keren	15,7	16,3	12,7	13,1	11,3	13,6
Meerdere keren	4,7	8,2	2,9	4,6	4,5	5,6
Dikwijls	2,8	4,0	1,1	2,2	2,9	4,8
Zeer dikwijls	2,2	1,0	1,6	1,0	2,7	3,4
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	1144	498	1147	497	1146	500
Chi ²	P=.014		NS		P=.086	

	Verkrotting		Graffiti		Loslopende honden	Zwerfkatten
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2011
Nooit	94,4	92,2	97,8	97,4	82,2	62,8
Eén keer of enkele keren	4,0	5,0	1,9	2,0	13,2	12,6
Meerdere keren	0,5	0,8	0,2	0,4	2,0	12,6
Dikwijls	0,7	1,4	0,0	0,2	1,6	6,8
Zeer dikwijls	0,4	0,6	0,1	0,0	1,0	5,2
Totaal %	100	100	100	100	100	100
N	1146	498	1147	498	500	500
Chi ²	NS		NS		/	/

In vergelijking met 2007 hebben de inwoners van Beringen-Ham-Tessengerlo in 2011 iets meer overlast ervaren in hun eigen buurt. Zo stellen we vast dat meer respondenten zich het afgelopen jaar gestoord hebben aan zwerfvuil, geurhinder en rondhangende

jongeren (al is dit laatste verschil slechts significant op het .1-niveau). Net als in 2007 vormen zwerfvuil en hondenpoep anno 2011 de grootste overlastproblemen voor de respondenten uit de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo: respectievelijk 63% en 44,5% heeft zich het voorbije jaar minstens een keer gestoord aan deze fenomenen.

Wanneer we kijken naar de overlastfenomenen die deze editie werden toegevoegd aan de vragenlijst, stellen we vast dat bijna 18% van de respondenten zich het afgelopen jaar minstens een keer gestoord heeft aan loslopende honden. Iets meer dan 37% van de respondenten heeft zich het afgelopen jaar gestoord aan zwerfkatten, precies 12% stoorde zich hier (zeer) dikwijls aan. Daarmee vormen zwerfkatten de derde grootste bron van overlast voor de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo.

5.2.2 Wie stoort zich aan wat?

Om na te gaan of bepaalde bevolkingsgroepen zich meer storen aan bepaalde overlastfenomenen dan andere, hercoderen we de overlastvariabelen tot dummyvariabelen. We verdelen de respondenten met andere woorden in twee groepen: mensen die zich het afgelopen jaar nooit aan een bepaald voorval gestoord hebben en mensen die zich daar een keer tot zeer dikwijls aan geërgerd hebben. Vervolgens kruisen we deze variabelen met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats. Respondenten die geen antwoord gaven, beschouwen we als 'missing'.

Als we de overlastfenomenen opsplitsen naar geslacht, vinden we voor de meeste overlastervaringen geen significant verschil tussen de antwoordverdeling van mannen en vrouwen uit de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. Slechts twee items hangen samen met het geslacht van de respondenten. Uit tabel 34 leiden we af dat vrouwen zich niet alleen vaker storen aan rondhangende jongeren dan mannen, maar dat ze ook meer geluidsoverlast ervaren van het uitgaansleven.

Tabel 34: Overlastervaringen naar geslacht

Geluidsoverlast uitgaansleven					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Man		83,9	16,1	100	249
Vrouw		74,2	25,8	100	248
Totaal	%	79,1	20,9	100	
P=.008	N	393	104		497
Rondhangende jongeren					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Man		76,3	23,7	100	249
Vrouw		68,9	31,1	100	251
Totaal	%	72,6	27,4	100	
P=.064	N	363	137		500

In de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo vinden we voor enkele overlastfenomenen een significant verschil tussen de antwoordverdeling van de verschillende

leeftijdscategorieën. Naarmate de respondenten jonger zijn, ergeren ze zich vaker aan drugsoverlast en rondhangende jongeren. Ook aan geurhinder storen jongeren tussen 15 en 25 jaar zich het meest: 43% van hen heeft hier het afgelopen jaar overlast van ondervonden. Senioren ervaren het minst geurhinder: 17% heeft zich er het afgelopen jaar aan gestoord. Zwerfvuil, geluidsoverlast van het uitgaansleven en loslopende honden zijn een minder grote bron van ergernis voor de twee oudste dan voor de twee jongste leeftijdsgroepen. Terwijl 15 tot 25-jarigen zich het meest storen aan zwerfvuil en loslopende honden, is het uitgaansleven vooral voor 26 tot 45-jarigen een bron van ergernis. Tot slot stellen we vast dat senioren zich het jaar voor de bevraging het meest gestoord hebben aan zwerfkatten: 47% van de 65-plussers heeft hier minstens een keer overlast van ondervonden.

Tabel 35: Overlastervaringen naar leeftijd

Drugsoverlast					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		72,0	28,0	100	82
26-45		75,0	25,0	100	176
46-65		82,1	17,9	100	162
66-80		85,3	14,7	100	68
Totaal	%	78,3	21,7	100	
P=.094	N	382	106		488
Zwerfvuil					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		24,1	75,9	100	83
26-45		35,6	64,4	100	180
46-65		42,7	57,3	100	164
66-80		42,3	57,7	100	71
Totaal	%	36,9	63,1	100	
P=.027	N	184	314		498
Geurhinder					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		57,3	42,7	100	82
26-45		72,2	27,8	100	180
46-65		69,7	30,3	100	165
66-80		83,1	16,9	100	71
Totaal	%	70,5	29,5	100	
P=.006	N	351	147		498

Geluidsoverlast uitgaansleven					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		78,3	21,7	100	83
26-45		72,6	27,4	100	179
46-65		84,1	15,9	100	164
66-80		84,5	15,5	100	71
Totaal	%	79,1	20,9	100	
P=.039	N	393	104		497
Rondhangende jongeren					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		57,8	42,2	100	83
26-45		65,7	34,3	100	181
46-65		81,2	18,8	100	165
66-80		87,3	12,7	100	71
Totaal	%	72,6	27,4	100	
P=.000	N	363	137		500
Loslopende honden					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		73,5	26,5	100	83
26-45		79,0	21,0	100	181
46-65		87,9	12,1	100	165
66-80		87,3	12,7	100	71
Totaal	%	82,2	17,8	100	
P=.015	N	411	89		500
Zwerfkatten					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
15-25		57,8	42,2	100	83
26-45		63,0	37,0	100	181
46-65		69,1	30,9	100	165
66-80		53,5	46,5	100	71
Totaal	%	62,8	37,2	100	
P=.098	N	314	186		500

Zwerfkatten lijken in Ham een grotere bron van ergernis te zijn dan in de andere gemeenten van de politiezone: bijna 54% van de respondenten uit Ham heeft zich het afgelopen jaar gestoord aan zwerfkatten. In Beringen en Tessenderlo bedraagt dit percentage respectievelijk 36% en 31%. In Ham ondervindt men daarentegen het minst overlast van rondhangende jongeren, in Tessenderlo het meest.

Tabel 36: Overlastervaringen naar gemeente

Rondhangende jongeren					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Beringen		71,1	28,9	100	287
Ham		85,4	14,6	100	82
Tessenderlo		67,9	32,1	100	131
Totaal	%	72,6	27,4	100	
P=.014	N	363	137		500
Zwerfkatten					
		Niet aan gestoord	Wel aan gestoord	Totaal	
				%	N
Beringen		64,5	35,5	100	287
Ham		46,3	53,7	100	82
Tessenderlo		69,5	30,5	100	131
Totaal	%	62,8	37,2	100	
P=.002	N	314	186		500

5.3 Vier specifieke leefbaarheidsproblemen in de zone

Om de leefbaarheid in de politiezone gedetailleerd in kaart te brengen, vroegen we de respondenten hoe vaak volgende voorvallen de voorbije 12 maanden zijn voorgekomen in de buurt waar zij wonen: burenruzies, uit de hand gelopen familieruzies, vechtpartijen en opzettelijke beschadigingen van voorwerpen of gebouwen. Respondenten konden antwoorden met 'nooit', 'één keer of enkele keren', 'meerdere keren', 'dikwijls' of 'zeer dikwijls'. De resultaten kunnen we opnieuw vergelijken met de meting van 2007.

Net als tijdens de vorige editie van de Veiligheidsscan rapporteert slechts een kleine minderheid van de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo uit de hand gelopen familieruzies en vechtpartijen in hun buurt: respectievelijk 8% en 6% van de geïnterviewden geeft aan dat deze problemen het afgelopen jaar zijn voorgekomen in hun buurt. Wat burenruzies betreft zien we een significante toename van het aantal voorvallen: het aandeel respondenten dat het afgelopen jaar burenruzies heeft opgemerkt in zijn buurt stijgt van 13% naar 18%. Tot slot signaleren relatief meer geënquêteerden beschadigingen van voorwerpen en gebouwen in hun woonbuurt.

Tabel 37: Vier specifieke leefbaarheidsproblemen

	Burenruzies		Familieruzies	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	87,5	81,8	94,1	92,2
Eén keer of enkele keren	9,2	14,4	4,0	6,0
Meerdere keren	1,7	2,6	1,2	1,4
Dikwijls	0,8	0,8	0,3	0,4
Zeer dikwijls	0,8	0,4	0,3	0,0
Totaal	%	100	100	100
	N	1146	1144	498
Chi ²	P=.015		NS	
	Vechtpartijen		Beschadigingen	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Nooit	94,8	94,0	92,5	89,0
Eén keer of enkele keren	4,2	4,4	5,9	7,6
Meerdere keren	0,7	1,2	0,9	2,2
Dikwijls	0,3	0,2	0,3	0,8
Zeer dikwijls	0,1	0,2	0,5	0,4
Totaal	%	100	100	100
	N	1146	1142	498
Chi ²	NS		P=.051	

6 (On-)veiligheidsgevoelens

6.1 Inleiding

Onveiligheid en onveiligheidsgevoelens zijn de laatste jaren niet meer weg te denken uit het maatschappelijk debat. Niet alleen de media, maar ook wetenschappers en beleidsmakers zetten sterk in op het thema. Zo ontwikkelde de provincie Limburg in november 2011 een film en een brochure met veiligheids- en preventietips om het onveiligheidsgevoel van oudere inwoners in te dijken (Van Horne 2011). De negatieve effecten van onveiligheidsgevoelens zijn dan ook veelvuldig aangetoond: uit onderzoek blijkt onder meer dat mensen die zich onveilig voelen, niet alleen ongelukkiger zijn, maar ook in een minder goede gezondheid verkeren (zie Elchardus, De Groof & Smits 2003 voor een uitgebreider overzicht). Toch is enige voorzichtigheid geboden: tegen de algemene verwachting in toont onderzoek dat het onveiligheidsgevoel in Vlaanderen de laatste jaren significant is afgenomen. Vooral tussen 2001 en 2006 blijken Vlamingen minder bang geworden te zijn (Elchardus & Smits 2009).

Om een beeld te kunnen schetsen van het subjectieve onveiligheidsgevoel van de inwoners van de politiekezone Beringen-Ham-Tessenderlo, wordt dit thema op twee verschillende niveaus onderzocht: in de gemeente/stad en in de buurt. Beide thema's komen achtereenvolgens aan bod. In een derde paragraaf gaan we na in welke mate respondenten bepaalde plaatsen mijden omdat ze zich er niet veilig voelen.

6.2 Het onveiligheidsgevoel in de gemeente

6.2.1 Algemeen

Is er een evolutie in het onveiligheidsgevoel in de gemeenten die deel uitmaken van de politiekezone Beringen-Ham-Tessenderlo? Om die vraag te beantwoorden, namen we net als in de voorgaande edities van de Veiligheidsscan de volgende vraag op:

- Als u heel de gemeente/stad voor ogen houdt, hoe veilig voelt u zich daar? De aangeboden antwoordcategorieën waren: 'heel veilig', 'veilig', 'noch veilig noch onveilig', 'onveilig' of 'heel onveilig'.

Tabel 38: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Heel veilig		7,9	7,8
Veilig		71,7	65,2
Noch veilig noch onveilig		15,5	19,5
Onveilig		4,7	7,2
Heel onveilig		0,2	0,4
Totaal	%	100	100
P=.045	N	1118	488

Het gevoel van veiligheid dat respondenten ervaren in de gemeente/stad waar ze wonen is de voorbije jaren licht afgenomen: het percentage respondenten dat zich er veilig of

heel veilig voelt, daalt van 80% in 2007 naar 73% in 2011. Bijna 8% van de respondenten voelt zich onveilig of heel onveilig in de eigen gemeente/stad. In 2007 ging het om 5%. Ondanks deze evoluties is het onveiligheidsgevoel anno 2011 minder groot dan bij de eerste meting in 2003. Toen voelde 70% van de respondenten zich veilig of heel veilig in de eigen gemeente, 10% voelde zich anno 2003 onveilig of heel onveilig (Ackaert & Van Craen 2004).

Om een meer gedetailleerd beeld te schetsen van de (on-)veiligheidsgevoelens van de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo, peilden we bij de respondenten naar hun (on-)veiligheidsgevoel overdag en in het donker. Onderzoek toont aan dat mensen zich in het donker minder veilig voelen dan overdag (Vanden Boer, Pauwels & Callens 2005). Concreet werden de volgende vragen opgenomen in de vragenlijst:

- Hoe voelt u zich als u overdag alleen door uw gemeente/stad wandelt? (Antwoordcategorieën: heel veilig, veilig, noch veilig noch onveilig, onveilig, heel onveilig).
- Hoe voelt u zich als u in het donker alleen door uw gemeente/stad wandelt? (Antwoordcategorieën: heel veilig, veilig, noch veilig noch onveilig, onveilig, heel onveilig).

Inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo voelen zich minder veilig in het donker dan overdag, zo blijkt uit tabel 39. Terwijl 3,5% van de ondervraagden zich (heel) onveilig voelt overdag, geeft bijna 23% aan zich (heel) onveilig te voelen in het donker. Verder voelt 88% van de geïnterviewden zich (heel) veilig overdag. Het aandeel respondenten dat zich (heel) veilig voelt in het donker bedraagt 49%.

Tabel 39: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, overdag en in het donker

		Overdag	In het donker
Heel veilig		10,4	4,7
Veilig		77,3	43,9
Noch veilig noch onveilig		8,8	28,6
Onveilig		3,3	19,8
Heel onveilig		0,2	3,0
Totaal	%	100	100
P=.000	N	489	469

6.2.2 Wie voelt zich onveilig in de gemeente?

Bestaan er verschillen in onveiligheidsgevoelens naar geslacht en leeftijd? Als we wetenschappelijke studies mogen geloven wel. Verschillende onderzoeken naar onveiligheidsgevoelens stellen vast dat vrouwen en ouderen zich minder veilig voelen dan mannen en jongeren (zie: Elchardus & Smits 2009 voor een overzicht). In deze paragraaf gaan we na of we deze verschillen ook terugvinden binnen de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. Daarnaast onderzoeken we of er verschillen zijn naargelang de woonplaats van de respondenten.

Voor deze analyses hercoderen we de variabelen 'onveiligheidsgevoel in de gemeente', 'onveiligheidsgevoel in de gemeente overdag' en 'onveiligheidsgevoel in de gemeente in het donker' tot dummyvariabelen: we zetten de respondenten die zich onveilig en heel onveilig voelen af tegen de rest. Deze gehercodeerde variabelen kruisen we vervolgens met het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten. De analyses die geen significante verschillen opleveren, worden niet weergegeven in de tabellen. Vooraleer we dieper ingaan op de analyses, wijzen we erop dat de nodige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de tabellen omwille van het relatief beperkte aantal geïnterviewden dat zich onveilig voelt in de gemeente/stad in het algemeen en in de gemeente/stad overdag. We benadrukken dat men zich niet mag vastpinnen op de exacte percentages, maar vooral rekening dient te houden met de orde van grootte van de percentages.

De resultaten uit tabel 40 tonen dat vrouwen zich in het donker significant minder veilig voelen in hun gemeente/stad dan mannen: terwijl 11% van de mannen zich in het donker onveilig voelt in zijn gemeente/stad, ligt dit percentage bij de vrouwen ruim drie keer zo hoog. We vinden geen verschillen tussen de geslachten wat betreft het algemene onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad en het onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad overdag.

Tabel 40: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, naar geslacht

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		88,9	11,1	100	235
Vrouw		65,4	34,6	100	234
Totaal	%	77,2	22,8	100	
P=.000	N	362	107		469

Verder stellen we vast dat respondenten uit de oudste leeftijdscategorie zich overdag het minst veilig voelen in hun gemeente/stad. In het donker voelen 45-plussers zich significant minder veilig dan respondenten uit de twee jongste leeftijdscategorieën. Geënquêteerden tussen 26 en 45 jaar voelen zich zowel overdag als in het donker het meest veilig in hun gemeente/stad.

Tabel 41: (On-)veiligheidsgevoelens in de gemeente, naar leeftijd

(On-)veiligheidsgevoel overdag					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
15-25		97,6	2,4	100	83
26-45		99,4	0,6	100	179
46-65		94,3	5,7	100	159
66-80		92,6	7,4	100	68
Totaal	%	96,5	3,5	100	
P=.018	N	472	17		489

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
15-25		76,8	23,2	100	82
26-45		83,7	16,3	100	178
46-65		71,9	28,1	100	153
66-80		71,4	28,6	100	56
Totaal	%	77,2	22,8	100	
P=.051	N	362	107		469

Tot slot gaan we na of de (on-)veiligheidsgevoelens van de respondenten verschillen tussen de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone, nl. Beringen, Ham en Tessenderlo. De antwoordverdelingen uit tabel 42 tonen aan dat respondenten uit Beringen zich globaal genomen het minst veilig voelen in hun woonplaats: 12% van de geënquêteerden uit deze stad geeft aan zich onveilig te voelen in Beringen. In Ham en Tessenderlo gaat het respectievelijk om 3% en 2% van de ondervraagden. Ook in het donker voelen inwoners uit Beringen zich het minst veilig. Geënquêteerden uit Tessenderlo voelen zich in het donker het meest veilig in hun gemeente.

Tabel 42: (On-)veiligheidsgevoel in de gemeente, naar gemeente

Algemeen (on-)veiligheidsgevoel					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Beringen		88,3	11,7	100	283
Ham		97,5	2,5	100	80
Tessenderlo		98,4	1,6	100	125
Totaal	%	92,4	7,6	100	
P=.000	N	451	37		488
(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Beringen		70,2	29,8	100	272
Ham		79,2	20,8	100	77
Tessenderlo		91,7	8,3	100	120
Totaal	%	77,2	22,8	100	
P=.000	N	362	107		469

6.3 Het onveiligheidsgevoel in de buurt

6.3.1 Algemeen

Het onveiligheidsgevoel in de buurt wordt op gelijkaardige manier in kaart gebracht als het onveiligheidsgevoel in de gemeente/stad. De volgende vragen werden gesteld:

- In deze buurt waar u woont, hoe veilig voelt u zich hier?
- Hoe voelt u zich als u overdag alleen in deze buurt wandelt?
- Hoe voelt u zich als u in het donker alleen in deze buurt wandelt?

Telkens konden de respondenten kiezen uit de antwoordmogelijkheden 'heel veilig', 'veilig', 'noch veilig noch onveilig', 'onveilig' of 'heel onveilig'.

Tabel 43: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Heel veilig		18,2	20,0
Veilig		66,7	66,1
Noch veilig noch onveilig		8,9	9,4
Onveilig		5,3	3,8
Heel onveilig		0,9	0,6
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	1148	499

Tabel 43 geeft een overzicht van het algemeen (on-)veiligheidsgevoel in de buurt in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo: 86% van de respondenten voelt zich (heel) veilig in de buurt waar hij/zij woont, 4% voelt zich er (heel) onveilig. Op het eerste gezicht lijken de inwoners van Beringen-Ham-Tessenderlo zich in hun woonbuurt iets veiliger te voelen dan in 2007, maar de verschillen tussen beide metingen zijn niet significant.

Tabel 44: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, overdag en in het donker

		Overdag	In het donker
Heel veilig		24,0	9,7
Veilig		68,8	51,9
Noch veilig noch onveilig		5,4	19,7
Onveilig		1,8	16,6
Heel onveilig		0,0	2,1
Totaal	%	100	100
P=.000	N	496	476

Uit tabel 44 leiden we af dat de respondenten van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo zich in het donker minder veilig voelen in hun buurt dan overdag. Terwijl 93% van de geïnterviewden zich overdag (heel) veilig voelt in de eigen woonbuurt, daalt dit percentage tot 62% wanneer we peilen naar het onveiligheidsgevoel in het donker.

Daarnaast vindt 2% van de respondenten de eigen woonbuurt overdag (heel) onveilig, in het donker voelt bijna een vijfde van de geïnterviewden zich (heel) onveilig in de eigen woonbuurt.

6.3.2 Wie voelt zich onveilig in de buurt?

In overeenstemming met de analyses op gemeentelijk niveau splitsen we de verzamelde gegevens ook voor het buurtniveau op naar geslacht, leeftijd en gemeente/stad. Opnieuw creëren we drie dummyvariabelen waarbij we de respondenten die zich (heel) onveilig voelen, afzetten ten opzichte van de anderen. Alleen de analyses die significante verschillen aantonen, worden opgenomen in de tabellen. Opnieuw wijzen we erop dat het aantal respondenten dat zich onveilig voelt relatief klein is. De weergegeven percentages vormen dan ook slechts een indicatie.

Uit de analyse blijkt dat er een verband bestaat tussen onveiligheidsgevoelens in het donker en het geslacht van de respondenten. In het donker voelen vrouwen zich in hun buurt minder veilig dan mannen. De variabelen 'algemeen onveiligheidsgevoel in de woonbuurt' en 'onveiligheidsgevoel in de woonbuurt overdag' hangen niet samen met het geslacht van de geïnterviewden.

Tabel 45: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar geslacht

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Man		90,5	9,5	100	241
Vrouw		71,9	28,1	100	235
Totaal	%	81,3	18,7	100	
P=.000	N	387	89		476

Wanneer we de resultaten opsplitsen naar leeftijd, stellen we vast dat 65-plussers zich overdag het minst veilig voelen in hun eigen buurt, respondenten tussen 46 en 65 jaar voelen zich in deze situatie het minst onveilig. Het onveiligheidsgevoel in het donker in de woonbuurt neemt toe met de leeftijd: hoe ouder de geënquêteerden, hoe minder veilig ze zich in hun woonbuurt voelen in het donker.

Tabel 46: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar leeftijd

(On-)veiligheidsgevoel overdag					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
15-25		98,8	1,2	100	83
26-45		98,3	1,7	100	181
46-65		99,4	0,6	100	163
66-80		94,2	5,8	100	69
Totaal	%	98,2	1,8	100	
P=.054	N	487	9		496

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
15-25		88,0	12,0	100	83
26-45		85,4	14,6	100	178
46-65		77,2	22,8	100	158
66-80		70,2	29,8	100	57
Totaal	%	81,3	18,7	100	
P=.013	N	387	89		476

Ook voor de variabele gemeente/stad vinden we een verband met het (on)veiligheidsgevoel in de woonbuurt in het donker: respondenten uit Beringen voelen zich in deze situatie het minst veilig. Het onveiligheidsgevoel in het donker in de woonbuurt is het minst groot bij geënquêteerden uit Tessenderlo.

Tabel 47: (On-)veiligheidsgevoel in de buurt, naar gemeente

(On-)veiligheidsgevoel in het donker					
		'Veilig'	Onveilig	Totaal	
				%	N
Beringen		77,3	22,7	100	273
Ham		82,1	17,9	100	78
Tessenderlo		89,6	10,4	100	125
Totaal	%	81,3	18,7	100	
P=.014	N	387	89		476

6.4 Mijddedrag

6.4.1 Algemeen

Een laatste indicator voor het onveiligheidsgevoel die in de vragenlijst werd opgenomen, is de vraag of mensen bepaalde plaatsen in hun woonplaats mijden omdat ze zich er niet veilig voelen. We gaan niet alleen na of mensen bepaalde plaatsen mijden, maar onderzoeken ook welke plaatsen ze mijden en waarom. Net als bij de twee voorgaande thema's, splitsen we de resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats

Uit tabel 48 leiden we af dat ongeveer 28% van de geïnterviewden uit de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo een of meerdere plaatsen mijdt omdat hij of zij zich er niet veilig voelt. Dit percentage verschilt niet significant van de meting van 2007. De meeste mensen die antwoorden dat er plaatsen in hun gemeente of stad zijn die ze mijden, geven één specifieke locatie op. Van de respondenten die aangeven plaatsen te mijden, geeft 14% twee plaatsen op, 5% haalt drie plaatsen aan.

Tabel 48: Mijdgedrag

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Plaatsen gemeden		26,2	28,3
Geen plaatsen gemeden		73,8	71,7
Totaal	%	100	100
Chi ² :NS	N	1094	491

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de concrete locaties waar de respondenten naar verwijzen en van de redenen waarom ze daar liever niet komen. In Beringen is Beringen-Mijn veruit de meest gemeden plaats. Vooral de aanwezigheid van vreemdelingen en rondhangende jongeren lijkt heel wat geïnterviewden af te schrikken. Ook de Stationsstraat wordt door verschillende respondenten uit Beringen als onveilig beschouwd. In Ham wordt de Populierenwijk gemeden omwille van de aanwezigheid van vreemdelingen en het onveilige gevoel dat mensen er hebben. Ook de omgeving van het kanaal wordt als onveilig beschouwd omwille van de drugshandel die er plaatsvindt. Voor geënquêteerden uit Tessenderlo zijn rondhangende jongeren de voornaamste reden om plaatsen te mijden.

Tabel 49: Plaatsen die gemeden worden + reden, Beringen

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Beringen-Mijn (67)	Aanwezigheid vreemdelingen (26) Rondhangende jongeren / jeugdbendes (6) Negatieve ervaringen (2) Onveilig gevoel (8) Misdad / criminaliteit (3) Te veel volk (2) Agressie (1) Veel verkeer (1) Aanwezigheid onpure individuen (4) Mentaliteit inwoners (1) Geen reden opgegeven (13)
Brug Beringen-Mijn (1)	Geen reden opgegeven (1)
Aan de mijnterril (4)	Drugs (1) Aanwezigheid onpure individuen (1) Onveilig gevoel (1) Geen reden opgegeven (1)
Omgeving kanaal Beringen (4)	Drugs (3) Geen reden opgegeven (1)
Kanaal Tervant (2)	Geen reden opgegeven (2)
Klaverweide (4)	Rondhangende jongeren (2) Geen reden opgegeven (2)
Wijerdijk (3)	Rondhangende jongeren (2) Geen reden opgegeven (1)
Kioskplein (1)	Geen reden opgegeven (1)

Bos burgemeesterswoning (1)	Geen reden opgegeven (1)
Eigen woonwijk (1)	Veel honden (1)
Bospad in de buurt (1)	Donker (1)
Buurt moskee (1)	Verbale agressie rondhangende jongeren (1)
Waterstraat (2)	Rondhangende jongeren (1) Onveilig gevoel (1)
Stationsstraat (15)	Drugs (2) Negatieve ervaringen (1) Niet naleven verkeersreglement / onverantwoord rijgedrag (2) Te druk (1) Onveilig gevoel (3) Geruchten (1) Aanwezigheid vreemdelingen (2) Geen reden opgegeven (3)
Koolmijnlaan (1)	Niet naleven verkeersreglement (1)
Oud kerkpad (1)	Rondhangende jongeren (1)
Sociale woonwijken (1)	Rondhangende jongeren (1)
Cité Beringen (1)	Aanwezigheid vreemdelingen (1)
Rode Weg (3)	Geluidsoverlast jongeren en auto's (1) Drugs (2)
Gaston Oomslaan (1)	Geen voetpad (1)
Alfred Habetslaan (1)	Overdreven snelheid (1)
Achterkant Colruyt (1)	Rondhangende mensen (1)
Steenstortstraat (1)	Gevaarlijk (1)
Kruispunt Laardijkstraat - Koolmijnlaan - Twaalf Meilaan (1)	Gevaarlijk (1)
Smalle wegen (1)	Onveilig gevoel bij tegenliggers (1)
Posthoorn (2)	Geen reden opgegeven (2)
Wijk Korhoenstraat - Meeuwenstraat - Wulpstraat (1)	Geen reden opgegeven (1)
Kerkhof (2)	Vandalisme (1) Rondhangende jongeren (1)
Zwembad Beringen (1)	Drugsgebruik en - handel (1)
Voetbalstraat (1)	Rondhangende jongeren (1)
Bushalte Beringen (1)	Jongeren (1)
Kerk Beringen Centrum (1)	Rondhangende jongeren (1)
Bibliotheek Beringen Centrum (1)	Rondhangende jongeren (1)
Parking voetbalstadion Beringen-Mijn (1)	Groepjes jongeren (1)
Nachtwinkels (1)	Gedrag eigenaars (1)
Nieuwendijk (1)	Onveilig rijgedrag (1)
Everselstraat (1)	Geen voetpad of fietspad (1)
Collegestraat (1)	Rondhangende jongeren (1)
Bosrijke omgeving (1)	Onveilig gevoel (1)
Ulfortstraat (1)	Drugs en criminaliteit (1)
Bloemenwijk (1)	Rondhangende jongeren (1)
Steenveld (2)	Rondhangende jongeren (2)

OC De Buiting (2)	Onveilig gevoel (1) Geen reden opgegeven (1)
Bankkantoor 's avonds (1)	Geen reden opgegeven (1)
Park burgemeester (1)	Jeugd (1)

Tabel 50: Plaatsen die gemeden worden + reden, Ham

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Wandelbos (1)	Geen reden opgegeven (1)
Parking warenhuizen 's avonds (1)	Rondhangende jongeren (1)
Kanaal Ham (3)	Drugshandel (2) Verdachte auto's (1)
Populierenwijk (5)	Aanwezigheid vreemdelingen (2) Onveilig gevoel (3)
Toeristisch fietspad 's avonds (1)	Afgelegen, geen huizen (1)
Fietspad Tessenderlo - Leopoldsburg (1)	Verhalen over bedelaars (1)
Fietspad spoorweg 's nachts (1)	Geen reden opgegeven (1)
Boringwijk (1)	Aanwezigheid vreemdelingen (1)
Sporthal Oostham (1)	Samenschooling auto's (1)
Afgelegen straten (1)	Geen reden opgegeven (1)
Bos (1)	Slechte staat, smalle doorgang (1)
Einde Driehoekstraat (1)	Te donker (1)

Tabel 51: Plaatsen die gemeden worden + reden, Tessenderlo

Vermelde plaats (aantal vermeldingen)	Reden (aantal vermeldingen)
Rodenberg (1)	Onveilig gevoel (1)
Diesterstraat (1)	Te smalle rijstroken ter hoogte van garage Exelmans (1)
Dennenhof (1)	Rondhangende jongeren (1)
Markt Tessenderlo 's avonds (1)	Samenschooling jongeren (1)
Eikelplein (1)	Verbale agressie jongeren (1)
Speelplein Terploeg (1)	Verbale agressie jongeren (1)
Kerkplein (1)	Onveilig gevoel (1)
Weg naar het bos 's nachts (1)	Rondhangende jongeren (1)

6.4.2 Wie mijdt plaatsen?

Naast dit algemene beeld onderzoeken we of bepaalde maatschappelijke groepen meer mijddgedrag vertonen dan andere. We kruisen de variabele 'plaatsen mijden' met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats.

Uit tabel 52 leiden we af dat vrouwen vaker dan mannen plaatsen mijden omdat ze zich er niet veilig voelen: terwijl 33% van de vrouwen zegt bepaalde plaatsen te mijden, bedraagt dit percentage bij de mannen 24%. Verder blijkt uit onze analyses dat

geënquêteerden uit Beringen significant vaker plaatsen mijden dan respondenten uit Ham en Tessenderlo. Geïnterviewden uit Tessenderlo doen dit het minst vaak.

Tabel 52: Mijdgedrag, naar geslacht

Mijdt plaatsen				
		Ja	Nee	Totaal
				% N
Man		24,0	76,0	100 246
Vrouw		32,7	67,3	100 245
Totaal	%	28,3	71,7	100
P=.033	N	139	352	491

Tabel 53: Mijdgedrag, naar woonplaats

Mijdt plaatsen				
		Ja	Nee	Totaal
				% N
Beringen		40,5	59,5	100 284
Ham		21,3	78,8	100 80
Tessenderlo		5,5	94,5	100 127
Totaal	%	28,3	71,7	100
P=.000	N	139	352	491

7 Beoordeling van de politie

7.1 Inleiding

De effectiviteit en efficiëntie van de politie berusten in grote mate op de medewerking en het vertrouwen van de burger (Bradford, Jackson & Stanko 2009; Van Damme et al. 2010). Hoe kan de politie immers misdrijven bestraffen en misdaden bestrijden als burgers geen aangifte doen van strafbare feiten of niet reageren op opsporingsberichten? Bovendien gaat een negatieve perceptie van de politie gepaard met sterkere gevoelens van onveiligheid (Elchardus, De Groof & Smits 2008). Gezien het belang van een goede beoordeling van en vertrouwen in de politie, worden deze thema's uitgebreid behandeld.

In een eerste paragraaf schetsen we het beeld dat de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo hebben van de politie in het algemeen en van de politie in hun gemeente/stad. Vervolgens gaan we na hoe respondenten de informatieverstrekking door de politie beoordelen en belichten we het vertrouwen in de politie. Tot slot onderzoeken we hoe geënquêteerden die de voorbije 12 maanden contact hebben gehad met de politie in hun gemeente/stad, dit contact beoordelen.

7.2 Beoordeling van de politie

7.2.1 Beoordeling van de politie in het algemeen

Hoe beoordelen de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo de politie? Dat is de vraag die we in deze paragraaf trachten te beantwoorden. In de eerste plaats onderzoeken we de houding ten aanzien van de politie in het algemeen. In zijn *procedural fairness model* stelt Tyler (2001, 2005) dat vertrouwen in de politie bepaald wordt door: (1) het beeld dat burgers hebben over de manier waarop de politie de burgers behandelt en (2) hun perceptie over de manier waarop de politie beslissingen neemt. Om beide aspecten van het politiewerk te belichten, namen we in de vragenlijst acht stellingen op waarmee de respondent zich 'helemaal eens', 'eens', 'noch eens noch oneens', 'oneens', of 'helemaal oneens' kon verklaren:

- De politie is voor iedereen even streng
- De politie gebruikt te veel geweld
- De politie discrimineert
- Als je iemand kent bij de politie moet je je boetes niet betalen
- De politie houdt zich bezig met de problemen die ik belangrijk vind
- De politie houdt te weinig rekening met de mening van de burgers
- Mensen kunnen bij de politie terecht met suggesties over de aanpak van problemen
- De burger heeft te weinig inspraak in de werking van de politie

Aan de hand van de eerste vier stellingen trachten we te onderzoeken welk beeld de burgers hebben over de manier waarop de politie burgers behandelt. Hierbij is het

belangrijk te benadrukken dat het gaat over de mening van de respondenten over de politie in het algemeen en dus niet uitsluitend over de politie in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. De antwoordverdelingen uit tabel 54 tonen aan dat 36% van de geënquêteerden van mening is dat de politie voor iedereen even streng is, 47% is het (helemaal) oneens met deze stelling. Iets meer dan 72% van de respondenten verklaart zich (helemaal) oneens met de stelling dat de politie te veel geweld gebruikt en 60% vindt dat de politie niet discrimineert. Ruim 84% van de geïnterviewden is het niet eens met de uitspraak dat mensen die iemand kennen bij de politie hun boetes niet moeten betalen.

Tabel 54: Beoordeling handelingen politie algemeen

	Politie voor iedereen even streng		Politie gebruikt te veel geweld	
	N	%	N	%
Helemaal eens	14	3,1	2	0,5
Eens	150	32,8	28	6,5
Noch eens noch oneens	76	16,6	90	20,8
Oneens	180	39,4	274	63,3
Helemaal oneens	37	8,1	39	9,0
Totaal	457	100	433	100

	Politie discrimineert		Als je iemand kent bij de politie boetes niet betalen	
	N	%	N	%
Helemaal eens	13	3,0	5	1,1
Eens	63	14,8	35	7,7
Noch eens noch oneens	97	22,7	31	6,8
Oneens	230	53,9	296	64,9
Helemaal oneens	24	5,6	89	19,5
Totaal	427	100	456	100

Tabel 55 geeft een overzicht van de antwoordverdelingen op de stellingen die peilen naar de responsiviteit van de politie. Opnieuw gaat het over de mening ten aanzien van de politie in het algemeen en wordt niet specifiek gepeild naar de mening over de politie in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. Verder wijzen we erop dat heel wat mensen geen uitspraak (kunnen) doen over deze stellingen: het percentage respondenten dat 'weet niet/geen antwoord' antwoordde ligt voor elk van de vier stellingen tussen de 18 en de 20%.

Tabel 55: Beoordeling besluitvorming politie algemeen

	Politie houdt zich bezig met problemen die ik belangrijk vind		Politie houdt te weinig rekening met mening burgers	
	N	%	N	%
Helemaal eens	6	1,5	13	3,2
Eens	134	33,5	100	24,5
Noch eens noch oneens	148	37,0	139	34,1
Oneens	102	25,5	147	36,0
Helemaal oneens	10	2,5	9	2,2
Totaal	400	100	408	100

	Mensen kunnen bij politie terecht met suggesties		Burger heeft te weinig inspraak in werking politie	
	N	%	N	%
Helemaal eens	10	2,5	15	3,7
Eens	236	57,8	136	33,4
Noch eens noch oneens	97	23,8	122	30,0
Oneens	55	13,5	130	31,9
Helemaal oneens	10	2,5	4	1,0
Totaal	408	100	407	100

Exact 35% van de respondenten is van oordeel dat de politie zich bezig houdt met de problemen die zij belangrijk vinden, een iets kleinere groep van 28% is het (helemaal) oneens met deze uitspraak. Verder vindt 38% van de geënquêteerden dat de politie voldoende rekening houdt met de mening van de burgers, 28% van de respondenten vindt dat er op dit vlak nog verbeteringen mogelijk zijn. Iets meer dan 60% van de geënquêteerden verklaart zich (helemaal) eens met de stelling dat mensen bij de politie terecht kunnen met suggesties, 16% is het niet eens met deze uitspraak. Tot slot vindt 37% van de geïnterviewden dat de burger te weinig inspraak heeft in de werking van de politie, 33% is tevreden over de inspraakmogelijkheden van de burger in de werking van de politie.

7.2.2 Beoordeling van de politie in de gemeente/stad

Naast een algemene beoordeling van de politie wordt in de vragenlijst ook de houding van de burger ten aanzien van de politie in zijn gemeente/stad onder de loep genomen. Deze appreciatie kan opgesplitst worden in drie dimensies: informatie, aanspreekbaarheid en performantie. De concrete vraagstelling luidde als volgt:

Informatie:

- Vindt u dat u te veel, voldoende of te weinig informatie ontvangt over de werking van de politie in uw gemeente/stad?

Aanspreekbaarheid:

- Wat vindt u van de mogelijkheden om de politie in uw gemeente/stad te contacteren? Bent u daarover tevreden, noch tevreden noch ontevreden of ontevreden?
- Hebt u het gevoel dat de agenten in uw buurt gemakkelijk aanspreekbaar, gewoon aanspreekbaar of moeilijk aanspreekbaar zijn?
- Wat vindt u van de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor? Bent u daarover tevreden, noch tevreden noch ontevreden of ontevreden?

Performantie:

- Vindt u dat de politie in de buurt waar u woont te veel, voldoende of te weinig aanwezig is in de straten?
- Vindt u dat de politie in de buurt waar u woont te streng optreedt, gepast optreedt of te veel door de vingers ziet?

Met uitzondering van de stelling over de openingsuren, werden al de vragen overgenomen uit de vorige edities van de Veiligheidsscan. In tabel 56 maken we de vergelijking met de resultaten uit 2007. Om deze vergelijking te maken laten we de respondenten die geen mening hebben buiten beschouwing. Toch kan het nuttig zijn om de omvang van deze groep in het achterhoofd te houden. De stelling inzake de aanwezigheid van de politie werd door 3% van de respondenten niet beantwoord, 19% bleef het antwoord schuldig op de vraag naar het optreden van de politie. Over de aanspreekbaarheid van de politie sprak 15% zich niet uit en 4% van de respondenten gaf geen mening over de informatieverstrekking van de politie. De percentages respondenten die geen antwoord gaven op de stellingen betreffende de contactmogelijkheden en de openingsuren bedragen respectievelijk 9% en 25%.

Over het algemeen beoordelen de respondenten de politie in hun buurt op nagenoeg dezelfde manier als in 2007. Alleen over de mogelijkheden om de politie in hun gemeente/stad te contacteren zijn de geënquêteerden minder positief dan bij de vorige meting: het aandeel respondenten dat hierover tevreden is, daalt van 83% naar 78%. Het percentage respondenten dat ontevreden is over de contactmogelijkheden, blijft daarentegen gelijk. Verder stellen we vast dat 78% van de geïnterviewden tevreden is over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor, 6% is hierover ontevreden.

Tabel 56: Algemene beoordeling politie in de gemeente/stad

Aanwezigheid			Optreden		
	Veiligheids- scan 2007	Veiligheids- scan 2011		Veiligheids- scan 2007	Veiligheids- scan 2011
Te veel	0,9	0,4	Te streng optreedt	4,5	3,7
Voldoende	63,6	59,7	Gepast optreedt	76,1	76,0
Te weinig	35,5	39,9	Te veel door de vingers ziet	19,4	20,2
Totaal	%	100	Totaal	%	100
	N	1106		N	882
Chi ²	NS		Chi ²	NS	
Aanspreekbaarheid			Informatie		
	Veiligheids- scan 2007	Veiligheids- scan 2011		Veiligheids- scan 2007	Veiligheids- scan 2011
Gemakkelijk aanspreekbaar	42,7	38,0	Te veel	0,5	0,4
Gewoon aanspreekbaar	46,3	50,0	Voldoende	83,7	82,4
Moeilijk aanspreekbaar	11,1	12,0	Te weinig	15,9	17,2
Totaal	%	100	Totaal	%	100
	N	940		N	1085
Chi ²	NS		Chi ²	NS	
Contactmogelijkheden			Openingsuren politiekantoor		
	Veiligheids- scan 2007	Veiligheids- scan 2011		Veiligheidsscan 2011	
Tevreden	82,9	78,2	Tevreden	77,8	
Noch...noch	12,6	17,6	Noch...noch	15,8	
Ontevreden	4,5	4,2	Ontevreden	6,4	
Totaal	%	100	Totaal	%	100
	N	1045		N	374
Chi ²	P=.041		Chi ²	/	

Daarnaast legden we de respondenten uit Beringen-Ham-Tessenderlo vijf foto's van agenten voor. Gevraagd werd om de eigen wijkagent aan te duiden. Precies 64% van de geënquêteerden kon zijn wijkagent uit de fotoreeks halen. Dit percentage is nagenoeg identiek aan dat van 2007.⁶

⁶ Aangezien de wijkagent van de wijk Paal-Noord reeds lange tijd afwezig is wegens ziekte, voeren twee van zijn collega's de noodzakelijke taken voor de wijk uit. Bij de bevraging werden de foto's van de voorlopig nieuwe wijkindeling gebruikt waardoor personen die de 'oorspronkelijke' wijkagent kennen, deze niet terugvonden in de fotoreeks. Om na te gaan of dit een effect heeft op de antwoordverdeling, werd de analyse uitgevoerd zonder de respondenten uit Paal-Noord. Hoewel het percentage respondenten dat de juiste foto aanduidt nu iets hoger ligt dan wanneer we de respondenten uit Paal-Noord in beschouwing nemen, is het verschil niet significant. Daarom opteren we ervoor om bij de volgende analyses m.b.t. het kennen van de wijkagent gebruik te maken van de gegevens van alle respondenten.

Tabel 57: Kennen wijkagent

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Kent hem/haar wel		63,7	64,0
Kent hem/haar niet		36,3	36,0
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	1141	500

7.2.3 Wie heeft een positief beeld van de politie? Wie een negatief?

Om na te gaan of verschillende maatschappelijke groepen een verschillende houding aannemen ten aanzien van de politie, splitsen we de voorgaande resultaten op naar geslacht, leeftijd en woonplaats. Omwille van de kleine aantallen in sommige cellen, hercoderen we eerst een aantal items. Bij de vraag over de hoeveelheid informatie zetten we de groep die vindt dat ze te weinig informatie ontvangt af tegen degenen die vinden dat ze voldoende informatie ontvangen. We laten de respondenten die 'te veel' of 'weet niet' antwoordden met andere woorden buiten beschouwing. Dezelfde logica volgen we voor de vraag over de aanwezigheid van de politie.

De resultaten van de chi²-analyse leren ons dat mannen en vrouwen de politie in de zone Beringen-Ham-Tessenderlo op dezelfde manier beoordelen. Tabel 58 toont dat mannen de wijkagent over het algemeen beter kennen.

Tabel 58: Kennen wijkagent naar geslacht

		Kent hem/haar wel	Kent hem/haar niet	Totaal	
				%	N
Man		69,5	30,5	100	249
Vrouw		58,6	41,4	100	251
Totaal	%	64,0	36,0	100	
P=.011	N	320	180		500

De verschillende leeftijdsgroepen hebben een ander beeld over bepaalde aspecten van de politie. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillen. De tevredenheid over de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor is het hoogst bij respondenten tussen 46 en 65 jaar: 85% van de geënquêteerden uit deze groep zegt tevreden te zijn over de openingsuren. De jongste leeftijdscategorie klaagt het meest over de openingsuren. Ook over de informatieverstrekking van de politie zijn de jongeren het minst tevreden. Naarmate de respondenten ouder zijn, vindt een groter aandeel dat de politie voldoende informatie verstrekt.

Tabel 59: Algemene beoordeling politie in de buurt naar leeftijd

Openingsuren						
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal	
					%	N
15-25		65,6	26,6	7,8	100	64
26-45		77,3	15,9	6,8	100	132
46-65		85,0	8,3	6,8	100	133
66-80		75,6	22,2	2,2	100	45
Totaal	%	77,8	15,8	6,4	100	
P=.027	N	291	59	24		374
Informatie						
		Te veel	Voldoende	Te weinig	Totaal	
					%	N
15-25			74,7	25,3	100	79
26-45			79,5	20,5	100	176
46-65			86,5	13,5	100	163
66-80			91,9	8,1	100	62
Totaal	%		82,7	17,3	100	
P=.018	N		397	83		480

Uit tabel 60 leiden we af dat respondenten tussen 26 en 45 jaar de wijkagent het best kennen, jongeren tussen 15 en 25 jaar kennen hem/haar het minst goed.

Tabel 60: Kennen wijkagent, naar leeftijd

		Kent hem/haar wel	Kent hem/haar niet	Totaal	
				%	N
15-25		53,0	47,0	100	83
26-45		73,5	26,5	100	181
46-65		62,4	37,6	100	165
66-80		56,3	43,7	100	71
Totaal	%	64,0	36,0	100	
P=.004	N	320	180		500

De beoordeling van de politie hangt voor een stuk samen met de gemeente/stad waar de respondenten wonen. Dat is het geval voor de aanspreekbaarheid van de politie, de contactmogelijkheden en de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor. In Beringen ligt het percentage respondenten dat tevreden is over de contactmogelijkheden van de politie en de openingsuren van het dichtstbijzijnde politiekantoor het hoogst. Van de respondenten uit Ham vindt een groter aandeel de politie makkelijk aanspreekbaar dan van de geënquêteerden uit Beringen en Tessenderlo.

Tabel 61: Algemene beoordeling politie in de buurt naar gemeente

Aanspreekbaarheid					
		Makkelijk	Gewoon	Moeilijk	Totaal
					% N
Beringen		35,0	50,8	14,2	100 246
Ham		53,7	44,8	1,5	100 67
Tessenderlo		35,1	51,4	13,5	100 111
Totaal	%	38,0	50,0	12,0	100
P=.011	N	161	212	51	424
Contactmogelijkheden					
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal
					% N
Beringen		85,3	12,4	2,3	100 259
Ham		72,2	23,6	4,2	100 72
Tessenderlo		66,9	25,0	8,1	100 124
Totaal	%	78,2	17,6	4,2	100
P=.000	N	356	80	19	455
Openingsuren					
		Tevreden	Noch tevreden noch ontevreden	Ontevreden	Totaal
					% N
Beringen		88,0	10,2	1,9	100 216
Ham		67,2	18,0	14,8	100 61
Tessenderlo		61,9	26,8	11,3	100 97
Totaal	%	77,8	15,8	6,4	100
P=.000	N	291	59	24	374

Verder tonen de analyses aan dat geïnterviewden uit Ham hun wijkagent het best kennen, respondenten uit Beringen kennen hun wijkagent het minst goed.

Tabel 62: Kennen wijkagent naar gemeente

		Kent hem/haar wel	Kent hem/haar niet	Totaal
				% N
Beringen		59,6	40,4	100 287
Ham		80,5	19,5	100 82
Tessenderlo		63,4	36,6	100 131
Totaal	%	64,0	36,0	100
P=.002	N	320	180	500

7.3 Informatieverstrekking door de politie

Net als bij de vorige editie van de Veiligheidsscan in 2007 hebben we de respondenten uit de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo uitgebreider geïnterviewd over de informatieverstrekking door de politie dan de respondenten uit andere zones. Concreet

stelden we hen enkele vragen over de politiekraant en over de website van de politie. Beide onderwerpen worden achtereenvolgens besproken. Telkens vergelijken we de antwoordverdelingen met die van de vorige editie. Bij de analyses werden de respondenten die 'weet niet – geen antwoord' antwoordden buiten beschouwing gelaten.

7.3.1 De politiekraant

Uit tabel 63 leiden we af dat ruim 77% van de respondenten zegt de politiekraant te lezen. Een goede 23% neemt ze meestal grondig door, 55% oppervlakkig. Deze cijfers verschillen niet significant van de resultaten uit 2007.

Tabel 63: Mate waarin politiekraant gelezen wordt

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Grondig		23,4	23,3
Oppervlakkig		53,1	54,5
Helemaal niet		23,4	22,3
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	1097	494

Wanneer we peilen naar de inhoud van de politiekraant, is 94% van de lezers van oordeel dat er voldoende informatie in de politiekraant staat. Eenzelfde hoog percentage zegt dat de onderwerpen op een duidelijke manier worden uitgelegd. Opnieuw vinden we geen significante verschillen in vergelijking met de vorige meting.

Tabel 64: Beoordeling politiekraant door lezer

(On)voldoende informatie?			
		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Voldoende		94,0	93,7
Onvoldoende		6,0	6,3
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	772	367
Onderwerpen (on)duidelijk uitgelegd?			
		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Duidelijk		93,2	93,7
Noch... noch		5,2	5,2
Onduidelijk		1,7	1,1
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	774	365

Aan de respondenten die stelden dat de politiekraant te weinig informatie bevat, vroegen we om aan te geven wat er volgens hen ontbreekt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de suggesties.

Tabel 65: Suggesties inhoud politiekrant

Suggestie	Frequentie
Telefoonnummer wijkagent	1
Meer informatie over verkeer en diefstallen	1
Meer informatie over wijkagent	1
Openingsuren	1
Gebeurtenissen aankondigen / eindresultaten weergeven	1
Resultaten van acties bekendmaken	1
Meer informatie rond verkeersveiligheid	2
Meer informatie over gebeurtenissen en diefstallen in de politiezone	1
Meer info over acties met betrekking tot de veiligheid van de inwoners	1
Meer informatie over de werking van de politie	2
Vermelding flitscontroles	1
Weet niet / Geen mening	10

Met de politiekrant bereikt de politie in dezelfde mate vrouwen als mannen. We vinden wel een verschil tussen de leeftijdsgroepen: respondenten die ouder zijn dan 45 jaar lezen de politiekrant vaker dan respondenten uit de twee jongste leeftijdscategorieën. Naarmate de geënquêteerden ouder zijn, nemen ze de politiekrant bovendien grondiger door.

Tabel 66: Mate waarin politiekrant gelezen wordt naar leeftijd

		Grondig	Oppervlakkig	Helemaal niet	Totaal	
					%	N
15-25		6,2	37,0	56,8	100	81
26-45		17,8	62,2	20,0	100	180
46-65		28,0	60,4	11,6	100	164
66-80		46,4	40,6	13,0	100	69
Totaal	%	23,3	54,5	22,3	100	
P=.000	N	115	269	110		494

Ook tussen de gemeenten die deel uitmaken van de politiezone vinden we verschillen wat betreft de mate waarin de politiekrant gelezen wordt. Van de respondenten uit Ham neemt een groter aandeel respondenten de politiekrant grondig door. In Tessenderlo gebeurt dit het minst vaak. Verder merken we op dat het aandeel geënquêteerden dat de politiekrant niet leest, iets hoger ligt in Tessenderlo dan in Beringen en Ham.

Tabel 67: Mate waarin politiekraant gelezen wordt naar woonplaats

		Grondig	Oppervlakkig	Helemaal niet	Totaal	
					%	N
Beringen		23,3	55,5	21,2	100	283
Ham		35,4	42,7	22,0	100	82
Tessenderlo		15,5	59,7	24,8	100	129
Totaal	%	23,3	54,5	22,3	100	
P=.019	N	115	269	110		494

7.3.2 De website van de politiezone

Wat de website van de politie van Beringen-Ham-Tessenderlo betreft, vroegen we de respondenten in eerste instantie hoe vaak ze deze bezocht hebben in het jaar voorafgaand aan de enquête. De aangeboden antwoordcategorieën waren: 'nooit', 'één keer', 'enkele keren', 'meer dan vijf keer' en 'meer dan tien keer'.

Tabel 68: Frequentie website politiezone geraadpleegd (voorbij 12 maanden)

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Nooit		91,9	91,3
Eén keer		5,1	6,3
Enkele keren		2,4	2,0
Meer dan vijf keer		0,4	0,4
Meer dan 10 keer		0,3	0,0
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	1120	496

Uit tabel 68 leiden we af dat de website van de politiezone een minder goed bereik heeft dan de politiekraant: 91% van de respondenten geeft aan de website nooit bezocht te hebben het voorbije jaar. Iets maar dan 2% van de geënquêteerden raadpleegde de website het afgelopen jaar meer dan één keer. Deze resultaten verschillen niet significant van de antwoordverdelingen uit 2007.

Van de respondenten die de website bezochten, is 90% tevreden over de overzichtelijkheid ervan, 95% vindt dat de website voldoende informatie bevat. Hoewel deze cijfers op het eerste gezicht iets hoger lijken te liggen dan in 2007, laat de chi-kwadratanalyse niet toe om van een significante verandering te spreken.

Tabel 69: Beoordeling website door bezoekers

(On)overzichtelijk?		
	Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Tevreden	85,4	90,0
Noch ... noch	7,3	5,0
Ontevreden	7,3	5,0
Totaal	100	100
Chi ² : NS	82	40
(On)voldoende informatie?		
	Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Voldoende	88,0	95,2
Onvoldoende	12,0	4,8
Totaal	100	100
Chi ² : NS	75	42

Aan de geënquêteerden die van mening waren dat de website te weinig informatie bevat, vroegen we om aan te geven wat er volgens hen ontbreekt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de suggesties.

Tabel 70: Suggesties inhoud website

Suggestie	Frequentie
Informatie rond algemene preventie	1
Praktische informatie	1

Bezoeken mannen en vrouwen de website van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo even vaak? Bestaat hieromtrent een verschil tussen jongeren en ouderen en tussen inwoners van Beringen, Ham en Tessenderlo? Om die vragen te beantwoorden hercoderen we de variabele 'frequentie website politiezone geraadpleegd' tot drie categorieën: we voegen de categorieën 'enkele keren', 'meer dan vijf keer' en 'meer dan tien keer samen' tot de categorie 'meer dan één keer'. Vervolgens kruisen we deze variabele met de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en woonplaats.

Uit onze analyses blijkt dat mannen de website van de politie niet meer of minder bezoeken dan vrouwen. Ook de inwoners van Beringen, Ham en Tessenderlo bezoeken de website even frequent. Tussen de leeftijdsgroepen is er wel een verschil (al is dit verschil slechts significant op het .1-niveau). Naarmate de respondenten jonger zijn, heeft een grotere groep het voorbije jaar de website geraadpleegd.

Tabel 71: Frequentie website politiezone geraadpleegd naar leeftijd

		Nooit	Eén keer	Meer dan één keer	Totaal	
					%	N
15-25		85,4	11,0	3,7	100	82
26-45		89,5	8,8	1,7	100	181
46-65		94,5	3,0	2,4	100	165
66-80		95,6	1,5	2,9	100	68
Totaal	%	91,3	6,3	2,4	100	
P=.066	N	453	31	12		496

7.4 Vertrouwen in de politie

7.4.1 Vertrouwen in de politie t.o.v. vertrouwen in andere instellingen

Naast gerichte vragen over de werking van de politie, peilden we in de vragenlijst ook meer algemeen naar het vertrouwen van burgers in de politie. Concreet stelden we de respondenten de vraag of ze heel veel, veel, noch veel noch weinig, weinig of heel weinig vertrouwen hebben in de politie. Om de antwoordverdeling te kaderen, gingen we aan de hand van dezelfde antwoordcategorieën na hoeveel vertrouwen de respondenten hebben in justitie/het gerecht, het gemeentebestuur en het provinciebestuur. Daarnaast vergelijken we de cijfers met de gegevens van de meting uit 2007. Om deze vergelijking te maken laten we de personen zonder mening buiten beschouwing. We wijzen er wel op dat heel wat mensen geen uitspraak (kunnen) doen over het provinciebestuur (27%) en over justitie (13%). Dit zijn instellingen waarmee mensen minder rechtstreeks in contact komen of die minder zichtbaar zijn en waarover geënquêteerden dus moeilijker een oordeel kunnen vellen.⁷

Tabel 72: Vertrouwen in maatschappelijke instellingen en diensten

		Politie		Gerecht	
		Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Heel veel		6,6	5,1	2,0	1,6
Veel		57,3	53,8	29,8	25,2
Noch veel noch weinig		29,8	34,8	32,4	37,8
Weinig		5,0	4,7	24,3	26,1
Heel weinig		1,4	1,6	11,6	9,4
Totaal	%	100	100	100	100
	N	1106	489	986	437
Chi ²		NS		NS	

⁷ De percentages 'weet niet/geen antwoord' voor de politie en het gemeentebestuur bedragen respectievelijk 2% en 4%.

	Gemeentebestuur		Provinciebestuur	
	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011	Veiligheids scan 2007	Veiligheids scan 2011
Heel veel	4,1	2,9	2,7	0,8
Veel	43,2	42,7	38,6	31,3
Noch veel noch weinig	36,5	37,9	45,5	51,9
Weinig	11,2	12,1	10,0	11,5
Heel weinig	5,1	4,4	3,2	4,4
Totaal	%	100	100	100
	N	1069	480	853
Chi ²		NS		P=.020

Van de vier voorgelegde instellingen en diensten is de politie, net als bij de meting in 2007, de maatschappelijke actor die het meest vertrouwen geniet – al moeten we in het achterhoofd houden dat heel wat respondenten over sommige andere actoren geen uitspraak kunnen doen. Bijna 59% van de respondenten die zich er over uitspreken heeft veel of heel veel vertrouwen in de politie, 6% heeft er (heel) weinig vertrouwen in. Deze cijfers verschillen niet significant van de gegevens uit 2007. Ook het vertrouwen in justitie en in het gemeentebestuur blijft op hetzelfde peil als bij de vorige meting. Het vertrouwen in het provinciebestuur is daarentegen afgenomen: het aandeel respondenten met (heel) veel vertrouwen in het provinciebestuur daalt van 41% naar 32%.

7.4.2 Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie

Om na te gaan of burgers even veel vertrouwen stellen in de verschillende geledingen van de politie, vroegen we hen hoeveel vertrouwen ze hebben in de lokale politie in hun gemeente/stad, de federale politie en de wijkagenten in hun gemeente/stad. De aangeboden antwoordmogelijkheden waren telkens: 'heel veel', 'veel', 'noch veel noch weinig', 'weinig' of 'heel weinig'. We merken op dat 18% van de respondenten geen mening geeft/kan geven over de federale politie. Mogelijk zijn deze mensen niet vertrouwd met de werking ervan zodat zij hierover moeilijk een oordeel kunnen vellen.

Tabel 73: Vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie

	Lokale politie		Federale politie		Wijkagenten	
	N	%	N	%	N	%
Heel veel	27	5,6	13	3,2	57	12,5
Veel	287	59,9	173	42,3	269	59,1
Noch veel noch weinig	134	28,0	166	40,6	108	23,7
Weinig	24	5,0	47	11,5	17	3,7
Heel weinig	7	1,5	10	2,4	4	0,9
Totaal	479	100	409	100	455	100

Van de drie verschillende geledingen binnen de politie kunnen de wijkagenten op het meeste vertrouwen rekenen: bijna 72% van de respondenten zegt (heel) veel vertrouwen in hen te hebben. Ruim 65% heeft (heel) veel vertrouwen in de lokale politie.

In de federale politie heeft 46% (heel) veel vertrouwen, 14% heeft (heel) weinig vertrouwen in de federale politie.

7.4.3 Wie heeft (geen) vertrouwen in de politie?

Interessant om te weten is nu of het vertrouwen in de politie verschilt naargelang het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondent. Om deze vraag op een duidelijke manier te kunnen beantwoorden, hercoderen we de variabelen met betrekking tot vertrouwen in de politie, lokale politie, federale politie en wijkagenten in drie categorieën: de antwoordmogelijkheden 'heel veel' en 'veel' voegen we samen, evenals de categorieën 'heel weinig' en 'weinig'. In onderstaande tabellen geven we een overzicht van de verbanden die statistisch significant zijn.

Tabel 74: Vertrouwen in de politie naar leeftijd

Vertrouwen politie algemeen					
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal
					% N
15-25		58,5	37,8	3,7	100 82
26-45		51,7	38,6	9,7	100 176
46-65		61,1	34,6	4,3	100 162
66-80		72,5	21,7	5,8	100 69
Totaal	%	58,9	34,8	6,3	100
P=.039	N	288	170	31	489
Vertrouwen lokale politie					
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal
					% N
15-25		64,6	29,3	6,1	100 82
26-45		58,8	31,8	9,4	100 170
46-65		68,1	28,8	3,1	100 160
66-80		77,6	14,9	7,5	100 67
Totaal	%	65,6	28,0	6,5	100
P=.043	N	314	134	31	479
Vertrouwen federale politie					
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal
					% N
15-25		62,0	29,6	8,5	100 71
26-45		38,7	46,5	14,8	100 155
46-65		44,8	39,6	15,7	100 134
66-80		44,9	40,8	14,3	100 49
Totaal	%	45,5	40,6	13,9	100
P=.082	N	186	166	57	409
Vertrouwen wijkagenten					
		(Heel) veel	Noch veel noch weinig	(Heel) weinig	Totaal
					% N
15-25		69,2	28,2	2,6	100 78
26-45		64,9	28,0	7,1	100 168
46-65		76,8	19,2	4,0	100 151
66-80		81,0	17,2	1,7	100 58
Totaal	%	71,6	23,7	4,6	100
P=.091	N	326	108	21	455

Zowel het vertrouwen in de politie in het algemeen als het vertrouwen in de verschillende geledingen van de politie hangt samen met de leeftijd, zo blijkt uit tabel 74. Het aandeel respondenten met (heel) veel vertrouwen in de politie, de lokale politie, de federale politie en de wijkagenten is telkens het kleinst bij respondenten tussen 26 en 45 jaar. Geënquêteerden boven de 65 jaar hebben het meest vertrouwen in de politie, de lokale politie en de wijkagenten. De federale politie kan bij de 15 tot 25 jarigen op het meeste vertrouwen rekenen. De analyses leveren geen significante samenhang op met geslacht en woonplaats.

7.5 Beoordeling van contact met de politie

Hoe tevreden zijn respondenten die de afgelopen 12 maanden contact hebben gehad met de politie van hun gemeente/stad, over deze contacten? Om die vraag te beantwoorden stelden we deze mensen nog een aantal bijkomende vragen. Concreet wilden we weten of ze zeer tevreden, tevreden, noch tevreden noch ontevreden, ontevreden of zeer ontevreden waren over de volgende vier aspecten:

- De kennis van zaken waarmee de politie hen heeft bijgestaan
- De vriendelijkheid van de politie
- De snelheid waarmee de politie hun vraag of probleem heeft behandeld
- De informatie die de politie heeft verstrekt

Tabel 76 geeft een overzicht van de evaluatie. De mensen die 'weet niet' of 'niet van toepassing' antwoordden en de mensen die helemaal niet antwoordden, hebben we bij de berekening van de percentages weggelaten. Vooraleer we de resultaten bespreken, is het nuttig even te bekijken hoeveel mensen de afgelopen 12 maanden contact hadden met de politie in hun gemeente/stad. In tabel 75 maken we een vergelijking met 2007.

Tabel 75: Aantal contacten met politie

		Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Nooit		57,8	57,6
1 à 2 keer		33,5	32,6
3 tot 5 keer		6,5	7,4
> 5 keer		1,2	0,6
> 10 keer		1,0	1,8
Totaal	%	100	100
Chi ² : NS	N	1145	500

Bijna 58% van de respondenten zegt het voorbije jaar geen contact te hebben gehad met de politie van zijn gemeente/stad, ruim 42% van de geïnterviewden heeft wel op een of andere manier contact gehad met de lokale politie. Deze cijfers verschillen niet significant van de meting in 2007.

Net als bij de vorige edities van de Veiligheidsscan is een meerderheid van de respondenten die contact hadden met de politie tevreden tot zeer tevreden over de vier

gemeten aspecten van het contact. Vooral op het vlak van vriendelijkheid scoort de politie hoog: 90% van de respondenten die contact hebben gehad met de politie, is hierover (zeer) tevreden. Over de snelheid waarmee de politie hun vraag of probleem behandeld heeft zijn respondenten het minst tevreden, al verklaart nog bijna drie vierde van de geïnterviewden hierover (zeer) tevreden te zijn. De resultaten komen sterk overeen met die uit 2007. We stellen geen enkel significant verschil vast.

Tabel 76: Beoordeling van contact met de politie

	Kennis van zaken		Vriendelijkheid	
	Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Zeer tevreden	17,6	13,3	24,7	22,2
Tevreden	60,1	70,5	61,5	67,9
Noch ... noch	11,3	9,5	8,7	5,7
Ontevreden	8,5	5,2	3,6	3,8
Zeer ontevreden	2,6	1,4	1,5	0,5
Totaal	%	100	100	100
	N	461	473	212
Chi ²	NS		NS	
	Snelheid		Informatie	
	Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011	Veiligheidsscan 2007	Veiligheidsscan 2011
Zeer tevreden	17,9	17,6	14,5	13,2
Tevreden	56,9	56,4	61,1	65,7
Noch ... noch	11,6	16,2	10,9	11,3
Ontevreden	10,3	5,9	9,5	7,8
Zeer ontevreden	3,3	3,9	4,1	2,0
Totaal	%	100	100	100
	N	457	442	204
Chi ²	NS		NS	

8 Prioriteiten van de bevolking

8.1 Inleiding

In het zonaal veiligheidsplan stelt elke politiezone haar prioriteiten op. Om te bepalen welke problemen prioritair behandeld zullen worden, is het van groot belang om de verwachtingen van de bevolking hieromtrent te kennen. Daarom namen we in de vragenlijst volgende vragen op:

- Als u de opdrachten van de politie zou mogen bepalen, welk probleem moet de politie in de gemeente/stad dan eerst aanpakken?
- Is er nog een probleem in de gemeente/stad dat de politie moet aanpakken?

We kozen bewust voor open vragen: de respondenten waren niet gebonden aan categorieën maar konden spontaan aangeven wat ze als prioriteiten beschouwen. Bij het verwerken van deze vragen groepeerden we de spontane antwoorden in een aantal categorieën. Bovendien maakten we gebruik van de multiple response techniek. Op die manier konden we het aantal vermeldingen van elke categorie bij de eerste vraag en het aantal vermeldingen bij de tweede vraag samentellen. Om het aantal categorieën te beperken, hanteerden we als regel dat een probleem minstens door 2% van de geïnterviewden vermeld diende te worden om als aparte categorie weergegeven te worden. De problemen die door minder dan 2% van de respondenten naar voren werden geschoven, belandden in de restcategorieën 'andere verkeersproblemen' of 'andere problemen'.

8.2 Prioriteiten

Tabel 77 geeft een overzicht van de prioriteiten van de bevolking. In de eerste plaats vestigen we er de aandacht op dat 12% van de bevolking zegt dat er in de gemeente/stad geen enkel probleem is dat de politie moet oplossen, 16% 'weet niet' welk probleem de politie moet oplossen en 7% geeft geen antwoord op deze vraag. In totaal schuift bijna 65% van de respondenten een eerste probleem naar voren, een goede 27% vermeldt een tweede probleem.

Net als in 2007 is de verkeersproblematiek de belangrijkste prioriteit van de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. Ruim 35% van de respondenten beantwoordt minstens een van de twee prioriteitenvragen met een verkeerskwesitie. De respondenten willen vooral dat er iets gedaan wordt aan overdreven snelheid (18%) en aan de veiligheid van zwakke weggebruikers (4%). Daarnaast is er een zekere vraag naar meer blauw op straat (10%) en willen inwoners dat de politie overlast door rondhangende jongeren voorkomt (9%). Verder vragen de burgers meer aandacht voor het drugsprobleem (5%) en inbraak(preventie) (5%).

Tabel 77: Prioriteiten van de bevolking (N=500)

	%
Verkeer	35,2⁸
- Overdreven snelheid	18,0
- Veiligheid zwakke weggebruikers + (verkeers)veiligheid aan scholen	4,0
- Parkeerproblemen (hinderlijk parkeren, te weinig plaatsen...)	3,4
- Andere verkeersproblemen / verkeer(sveiligheid) algemeen	14,2
Meer blauw op straat / meer patrouilleren (overdag + 's nachts)	7,4 + 2,2
Rondhangende jongeren	9,2
Drugs	4,8
Inbraak(preventie)	4,8
Zwerfvuil, sluikestorten	3,6
Vreemdelingen, migranten, allochtonen	3,0
Criminaliteit	2,6
Dienstverlening politie (openingsuren, snelheid optreden...)	2,4
Andere problemen	12,6
Geen eerste probleem	12,0
'Weet niet' bij eerste probleem	16,2
'Geen antwoord' bij eerste probleem	7,0
Geen tweede probleem	72,6

⁸ Dit percentage ligt iets lager dan de som van de verkeersitems omdat sommige respondenten twee verkeersproblemen naar voor schoven.

Besluit

Dit rapport bevat de gedetailleerde resultaten van de Veiligheidsscan 2011. Net als bij de twee voorgaande edities werd er een face-to-face enquête afgenomen, ditmaal bij 500 inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo. In dit besluit staan we stil bij de belangrijkste bevindingen en gaan we dieper in op veranderingen ten opzichte van de situatie in 2007. Deze evoluties kunnen het gevolg zijn van verschillende factoren. In de eerste plaats is het mogelijk dat de lokale politie beter of minder goed gepresteerd heeft in de ogen van de burgers en/of dat specifieke acties van de politie hun vruchten hebben afgeworpen. Daarnaast spelen heel wat andere actoren een rol in het veiligheids- en leefbaarheidsbeleid van de politiezone. Ook zij oefenen mogelijk een invloed uit op de houdingen en verwachtingen van de inwoners. Tot slot kan de maatschappelijke context een impact hebben op de attitudes en meningen van de respondenten.

Bijna 39% van de respondenten is de twaalf maanden voor de enquête slachtoffer geworden in de eigen gemeente/stad. Daarmee is het globaal slachtofferschap niet gewijzigd ten opzichte van 2007. Wanneer we de cijfers bekijken per delict of incident, zien we enerzijds dat het aandeel respondenten dat in de gemeente/stad geconfronteerd werd met geweld (of de dreiging daartoe) en met vandalisme is gestegen. Anderzijds daalt het aandeel geïnterviewden dat in hun gemeente/stad slachtoffer werd van verkeersongevallen en -agressie. Op het niveau van de buurt zijn er geen significante verschillen in vergelijking met de vorige meting: een vierde van de respondenten werd het jaar voor de bevraging slachtoffer van minstens een van de gemeten feiten in de eigen woonbuurt.

Inzake inbraakpreventie stellen we vast dat 31% van de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo (misschien) de intentie heeft om de woning in de nabije toekomst bijkomend te beveiligen tegen inbraak. Een meerderheid van 60% had hierover informatie gelezen of gehoord. Dit gebeurde voornamelijk via het gemeentelijk informatieblad en de kranten. Respectievelijk 12% en 4% van de respondenten hebben de voorbije vijf jaar gebruik gemaakt van woningtoezicht dan wel technopreventief advies aangevraagd.

Dat verkeer en verkeersveiligheid belangrijke onderwerpen zijn voor de inwoners van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo, kunnen we afleiden uit de antwoorden op de open vraag naar de prioriteiten van de bevolking: ruim 35% van de inwoners wijst de verkeersproblematiek als belangrijkste aandachtspunt aan. De respondenten willen vooral dat er iets gedaan wordt aan overdreven snelheid. Deze gevoeligheid inzake snelheidsovertredingen vinden we ook terug wanneer we peilen naar het voorkomen van verkeersproblemen: het percentage geënquêteerden dat het voorbije jaar het gevoel heeft gehad dat er te snel gereden werd in hun woonbuurt, bedraagt 84%. Ruim 43% zegt dat dit dikwijls tot zeer dikwijls gebeurde. Deze cijfers liggen iets hoger dan vier jaar geleden. Daarnaast waren meer respondenten dan in 2007 getuige van een verkeersongeval in de eigen buurt, hebben meer inwoners parkeerovertredingen vastgesteld en hebben meer geënquêteerden opgemerkt dat er 's avonds (brom)fietsers zonder licht rondreden in hun buurt.

De tevredenheid over het aanbod verkeersvoorzieningen in de politiezone is nagenoeg hetzelfde gebleven als in 2007. Alleen wat het aanbod zebrapaden betreft zien we een significante verandering: het aandeel respondenten dat hierover tevreden is, stijgt tot

66%. Desondanks pleiten respondenten in de eerste plaats voor een uitbreiding van het aanbod zebrapaden (33,5% vraagt extra zebrapaden). Respectievelijk 30% en 28% wil graag meer fietspaden en parkeerplaatsen in de eigen buurt. Over het aanbod verkeersremmers zijn de meningen het sterkt verdeeld: 22% van de respondenten met een mening hierover is van oordeel dat er (veel) te veel verkeersremmers zijn in de woonbuurt. Daarentegen vindt 21% het aanbod te beperkt. Deze verdeeldheid is minder uitgesproken met betrekking tot het aanbod snelheidscontroles: terwijl 31% van de respondenten pleit voor extra snelheidscontroles in de gemeente/stad, is 11% van mening dat er nu reeds een overaanbod is.

In vergelijking met 2007 hebben de inwoners van Beringen-Ham-Tessenderlo iets meer overlast ervaren in hun eigen woonbuurt. Zo stellen we vast dat meer respondenten zich het jaar voor de enquête gestoord hebben aan zwerfvuil, geurhinder en rondhangende jongeren. Net als in 2007 vormen zwerfvuil en hondenpoep de belangrijkste overlastproblemen in de politiezone: respectievelijk 63% en 46% heeft zich het voorbije jaar minstens een keer aan deze fenomenen gestoord. Ruim 37% heeft het afgelopen jaar overlast ondervonden van zwerkatten. Daarmee vormen zwerkatten de derde grootste bron van overlast voor de inwoners uit de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo.

Globaal genomen voelen de respondenten van Beringen, Ham en Tessenderlo zich iets minder veilig in hun gemeente/stad dan in 2007: het aandeel geïnterviewden dat zich er (heel) veilig voelt daalt van 80% naar 73%, het percentage respondenten dat zich (heel) onveilig voelt neemt toe van 5% naar 8%. Op het niveau van de buurt wijzigt het gevoel van veiligheid niet: ruim 86% van de geënquêteerden geeft aan zich (heel) veilig te voelen in de eigen woonbuurt. Telkens voelen mensen zich minder veilig in het donker dan overdag. Het percentage respondenten dat bepaalde plaatsen mijdt omdat ze zich er niet veilig voelen bedraagt 28%. In vergelijking met de vorige meting is er geen significant verschil. In Beringen is Beringen-Mijn veruit de meest gemeden plaats. Vooral de aanwezigheid van allochtonen en rondhangende jongeren lijken geïnterviewden af te schrikken. Respondenten uit Ham mijden voornamelijk de Populierenwijk omwille van de aanwezigheid van vreemdelingen en een algemeen onveilig gevoel. In Tessenderlo is de aanwezigheid van jongeren de meest aangehaalde reden om plaatsen te mijden.

Inwoners uit de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo beoordelen de politie in hun gemeente/stad op nagenoeg dezelfde manier als in 2007. Alleen over de mogelijkheden om de politie in hun gemeente/stad te contacteren is de tevredenheid gedaald: het aandeel respondenten dat hierover tevreden is, neemt af van 83% tot 78%. Anno 2011 heeft 59% van de respondenten (heel) veel vertrouwen in de politie. Daarmee blijft dit vertrouwensniveau op hetzelfde peil als in 2007. Analyses tonen aan dat de geledingen van de politie die dicht bij de bevolking staan op meer vertrouwen kunnen rekenen: terwijl 72% van de ondervraagden (heel) veel vertrouwen heeft in de wijkagenten, stelt 66% (heel) veel vertrouwen in de lokale politie. Voor de federale politie bedraagt dit percentage 46%. Van de respondenten die de voorbije twaalf maanden contact hadden met de politie uit hun gemeente/stad, is net als in 2007 een ruime meerderheid tevreden tot zeer tevreden over dat contact.

Literatuurverwijzingen

Ackaert, J & Van Craen, M 2004, 'Veiligheidsscan. Ontwikkeling instrument en proefproject in de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo', Sein, Limburgs Universitair Centrum, Diepenbeek.

Albers, C & Teller, M 2006, 'Luisteren naar mensen over onveiligheid. Algemeen verslag over onveiligheidsgevoelens', Koning Boudewijnstichting, Koning Boudewijnstichting, Brussel.

Bradford, B, Jackson, J & Stanko, B 2009, 'Contact and confidence: revisiting the impact of public encounters with the police', *Policing and society*, vol 19, no. 1, pp. 20-46.

Bruggeman, W, Van Branteghem, J-M & Van Nuffel, D 2007, *Naar een excellente politiezorg*, Politeia, Brussel.

Elchardus, M, De Groof, S & Smits, W 2003, 'Onveiligheidsgevoelens - een literatuurstudie', Koning Boudewijnstichting, Koning Boudewijnstichting, Brussel.

Elchardus, M, De Groof, S & Smits, W 2008, 'Rational fear or represented malaise. A crucial test of two paradigms explaining fear of crime', *Sociological Perspectives*, vol 51, no. 3, pp. 453-471.

Elchardus, M & Smits, W 2009, 'Onveiligheidsgevoel in Vlaanderen, 1998-2008', in J Pickery (ed.), *Vlaanderen gepeild!*, Studiedienst van de Vlaamse gemeenschap, Brussel.

Elchardus, M, Smits, W & Kuppens, T 2003, 'Bedreigd, kwetsbaar en hulpeloos: onveiligheidsgevoelens in Vlaanderen 1998-2002', in *APS Vlaanderen Gepeild*, Administratie Planning & Statistiek, Brussel.

FOD Financiën, 2011, , viewed 20 January 2012, <<http://minfin.fgov.be/portail2/nl/themes/dwelling/protection/index.htm>>.

Tyler, TR 2001, 'Public trust and confidence in legal authorities: What do majority and minority group members want from the law and legal institutions?', *Behavioral Sciences and the Law*, vol 19, no. 2, pp. 215-235.

Tyler, TR 2005, 'Policing in black and white: Ethnic group differences in trust and confidence in the police', *Police Quarterly*, vol 8, no. 3, pp. 322-342.

Van Craen, M & Ackaert, J 2006, *De veiligheidsscan. Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid*, Maklu, Antwerpen.

Van Craen, M, van der Haar, M & Ackaert, J 2008, 'De Veiligheidsscan 2007. Resultaten van de politiezone Beringen-Ham-Tessenderlo', Sein, Universiteit Hasselt, Diepenbeek.

Van Damme, A, Pauwels, L, Pleysier, S & Van De Velde, M 2010, 'Beelden van vertrouwen: het vertrouwen in politie en justitie in perspectief geplaatst', *Orde van de dag: criminaliteit en samenleving*, vol 52, pp. 7-20.

Van Horne, K 2011, 'Nieuw project bundelt veiligheidstips voor ouderen', *De Standaard*, 8 november 2011, p. 25.

Vancluysen, K & Van Craen, M 2010, 'Predictors of loneliness among Moroccan and Turkish minorities living in Belgium', *2nd Equal is not enough Conference*, Antwerp (Belgium), 1-3 December.

Vanden Boer, L, Pauwels, K & Callens, M 2005, 'Onveiligheidsgevoelens, angst en slachtofferervaring bij ouderen', Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS), Brussel.